

**KOMISSION SUOSITUS (EU) 2019/1660,
annettu 25 päivänä syyskuuta 2019,
energiatehokkuusdirektiivin 2012/27/EU uusien mittaus- ja laskutussäännösten täytäntöönpanosta**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni on sitoutunut kestävän, kilpailukykyisen, turvallisen ja hiilivapaaksi saatetun energiajärjestelmän kehittämiseen. Energiaunionissa asetetaan kunnianhimoiset unionin tavoitteet. Tarkoituksena on erityisesti i) vähentää kasviuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 40 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna, ii) nostaa uusiutuvan energian kulutuksen osuus vähintään 32 prosenttiin ja iii) tehostaa energiansäästöä ja parantaa unionin energiavarmuutta, kilpailukykyä ja kestävyttä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/27/EU ⁽¹⁾ (energiatehokkuusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/2002 ⁽²⁾, vahvistetaan tavoite lisätä energiatehokkuutta unionin tasolla vähintään 32,5 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.
- (2) Lämmitys ja jäähdytys ovat merkittävän energian loppukäyttökohde, ja niiden osuus on noin 50 prosenttia Euroopan unionin energian kokonaiskysynnästä. Tästä 80 prosenttia käytetään rakennuksissa. Siksi unionin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavat merkittävästi sen pyrkimykset kunnostaa rakennuskannat ja edistää optimaalisempaa rakennusten toimintaa ja käyttöä.
- (3) Selkeät ja oikea-aikaiset tiedot ja tosiasialliseen kulutukseen perustuvat energialaskut antavat kuluttajille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti lämmityksen ja jäähdytyksen energiantarpeen vähentämiseen. Yli 40 prosenttia unionin asunnoista sijaitsee moniperheisissä rakennuksissa tai paritaloissa, joista monissa on yhteisiä järjestelmiä tilojen lämmittämiseen tai lämpimän käyttöveden tuotantoon. Sen vuoksi tarkka, luotettava, selkeä ja oikea-aikainen tieto energiankulutuksesta on tärkeää tällaisten asuntojen asukkaille riippumatta siitä, onko heillä suora käyttäjäkohtainen sopimussuhde energiantoimittajan kanssa.
- (4) Energiatehokkuusdirektiivi on unionin tason säädös, jossa käsitellään lämpöenergian toimitusten mittaamista ja laskutusta. Direktiiviä muutettiin vuonna 2018. Yhtenä muutoksen tavoitteena oli selkeyttää ja vahvistaa sovellettavia mittaus- ja laskutussääntöjä.
- (5) Selvennyksiin sisältyy käsitteen ”loppukäyttäjä” käyttöönotto energiatehokkuusdirektiivissä käytetyn käsitteen ”loppuasiakas” rinnalle selventämään sitä, että laskutus- ja kulutustietoja koskevia oikeuksia sovelletaan myös kuluttajiin, joilla ei ole suoraa eikä käyttäjäkohtaista sopimusta, jota käytetään yhteisissä lämmitys-, jäähdytys- tai lämpimän veden tuotantojärjestelmissä moniasuntoisissa rakennuksissa.
- (6) Muutoksissa esitetään selvästi, että jäsenvaltioiden olisi julkaistava perusteet, menetelmät ja menettelyt, joita käytetään myönnettäessä poikkeuksia käyttäjäkohtaisen mittaamisen yleiseen vaatimukseen moniasuntoisissa rakennuksissa, ja selvennettävä ehdotonta vaatimusta kotitalouksien lämpimän käyttöveden käyttäjäkohtaisesta mittauksesta uusien moniasuntoisten rakennusten asuinkäytössä olevissa osissa.
- (7) Koska kustannusten jakamista koskevat säännöt ovat tärkeitä, kun halutaan edistää oikeudenmukaista lopputulosta ja luoda tarkoituksenmukaisia kannustimia moniasuntoisen tai moneen eri tarkoitukseen käytettävän rakennuksen asukkaille, direktiivissä (EU) 2018/2002 edellytetään myös, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön tällaisten rakennusten osalta avoimet ja julkisesti saatavilla olevat kustannusten jakamista koskevat säännöt.
- (8) Jotta vahvistettaisiin mittaamisen ja laskutuksen kautta mahdollisesti saavutettavia käyttäytymismuutoksia ja energiansäästöjä, muutettuun energiatehokkuusdirektiiviin sisältyvät myös selkeämmät vaatimukset käyttökelpoisemmista ja täydellisemmistä ilmaston mukaan korjattuihin kulutustietoihin perustuvista laskutustiedoista. Tähän sisältyvät asiaankuuluvat vertailut ja uudet tietoelementit, kuten tiedot energiyhdistelmästä ja kasviuonekaasupäästöistä sekä käytettävissä olevista valitusmenettelyistä ja riitojenratkaisumenettelyistä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2002, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 210).

- (9) Säännöllisiä laskutus- tai kulutustietoja koskevilla tiukemmilla vaatimuksilla tilanteissa, joissa etäluettavien laitteiden yhteydessä sovelletaan sääntöjä, joilla varmistetaan asteittainen siirtyminen etäluettaviin mittareihin ja lämmityskustannusten jakolaitteisiin, pyritään varmistamaan, että kaikkien loppukäyttäjien saatavilla on ajantasaisempaa ja säännöllisemmin kerättävää tietoa.
- (10) Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joilla mittaamista ja laskutusta koskevat direktiivin (EU) 2018/2002 säännökset saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, viimeistään 25. lokakuuta 2020.
- (11) Energiatohokkuusdirektiivi antaa jäsenvaltioille harkintavaltaa saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panna täytäntöön tarkistettut mittaus- ja laskutusvaatimukset, jotta ne voivat toimia niiden kansallisiin olosuhteisiin parhaiten sopivalla tavalla, mukaan lukien ilmasto-olosuhteet, vuokraus- ja omistussmallit ja rakennuskannat. Tässä suosituksessa selostetaan muutettuja vaatimuksia ja esitetään, miten direktiivin tavoitteet voidaan saavuttaa. Tavoitteena on etenkin varmistaa, että energiatohokkuusdirektiivi ymmärretään yhtenäisellä tavalla eri jäsenvaltioissa näiden laatiessa kansallisia täytäntöönpanosäädöksiään.
- (12) Tämän suosituksen mukaiset ohjeet osittain täydentävät komission jo julkaisemia ohjeita ja osittain korvaavat ne energiatohokkuusdirektiivin 9–11 artiklan ⁽³⁾ osalta.
- (13) Tällä suosituksella ei muuteta energiatohokkuusdirektiivin oikeusvaikutuksia eikä rajoiteta unionin tuomioistuinten sitovaa tulkintaa rakennusten energiatohokkuusdirektiivistä. Suosituksessa keskitytään mittaukseen ja laskutukseen liittyviin säännöksiin, ja se koskee energiatohokkuusdirektiivin 9 a, 9 b, 9 c, 10 a, 11 a artiklaa ja liitettä VII a,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Jäsenvaltioiden olisi noudatettava tämän suosituksen liitteessä annettuja ohjeita, kun ne panevat täytäntöön direktiivillä (EU) 2018/2002 käyttöön otetut, energiatohokkuusdirektiivin 9 a, 9 b, 9 c, 10 a, 11 a artiklassa ja liitteessä VII a esitetyt vaatimukset.

Tehty Brysselissä 25 päivänä syyskuuta 2019.

Komission puolesta

Komission jäsen

Miguel ARIAS CAÑETE

⁽³⁾ COM(2013) 762 final ja SWD(2013) 448 final, Bryssel, 6. marraskuuta 2013.

LIITE

1. JOHDANTO

1.1 Oikeudellinen ja poliittinen tausta

Energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EY, jäljempänä 'energiatehokkuusdirektiivi', 9, 10 ja 11 artikla ja liite VII kattavat käyttäjäkohtaisen energiakulutuksen mittauksen ja laskutuksen. Energiatehokkuusdirektiiviin on tehty direktiivin tarkistuksella ⁽¹⁾ erityisesti seuraavat mittaukseen ja laskutukseen liittyvät muutokset:

- erityisesti lämpöenergiaan sovellettavien uusien säännösten, 9 a, 9 b, 9 c, 10 a ja 11 a artiklan ja liitteen VII a, lisääminen ja
- lämpöenergian poistaminen alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin säännöksistä (9, 10 ja 11 artikla ja liite VII).

Voimassa olevaa EU:n säännöstöä on vahvistettu sähkön mittaamisen ja laskutuksen osalta sähkömarkkinadirektiivin uudelleenlaadinnalla, joka hyväksyttiin myös osana "Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille" -pakettia.

Kaasun osalta lainsäätäjät (Euroopan parlamentti ja neuvosto) sisällytti osana energiatehokkuusdirektiivin tarkistusta 24 artiklan 14 kohtaan uudelleentarkastelulausekkeen, jolla varmistetaan, että samankaltaisia muutoksia tarkastellaan komission arvioinnin tai ehdotuksen perusteella viimeistään 31. joulukuuta 2021.

Yhteenvedon voidaan todeta, että tarkistetulla energiatehokkuusdirektiivillä muutetaan mittaamisen ja laskutuksen säännöksiä huomattavasti lämpöenergiaa koskevien vaatimusten osalta. Sähkön osalta nämä säännökset pysyvät muuttumattomina 1 päivään tammikuuta 2021 ⁽²⁾ asti, jolloin sovelletaan uudelleenlaaditun sähkömarkkinadirektiivin uusia säännöksiä; kaasun osalta ne pysyvät ennallaan, paitsi jos lainsäätäjät tekee muutoksia.

1.2 Tämän asiakirjan soveltamisala ja tarkoitus

Tämän suosituksen tavoitteena on helpottaa lämpöenergian mittaamista ja laskutusta koskevien energiatehokkuusdirektiivin säännösten tehokasta ja johdonmukaista soveltamista. Se täydentää osittain komission aiemmin julkaisemia ohjeita ja osittain korvaa ne.

Komission vuonna 2013 antama ohjeasiakirja 9–11 artiklasta ⁽³⁾ on edelleen olennainen sähkön ja kaasun tapauksessa, koska alkuperäiset sähköä ja kaasua koskevat säännökset ovat voimassa toistaiseksi. Monia lämpöenergiaan liittyviä seikkoja on kuitenkin muutettu tai selkeytetty, ja sen vuoksi vuoden 2013 ohjeasiakirja pätee vain osittain sen jälkeen, kun määräaika tarkistettujen säännösten saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä (25. lokakuuta 2020) on päättynyt ⁽⁴⁾.

Komissio on myös julkaissut erityisohjeet moniasuntoisten rakennusten lämpöenergian käyttäjäkohtaisesta mittaamisesta ⁽⁵⁾. Näiden ohjeiden yleinen lähestymistapa on edelleen voimassa, samoin kuin monet sen suositukset.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2002.

⁽²⁾ Ks. sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 70 ja 73 artikla (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

⁽³⁾ SWD(2013) 448 final, Bryssel, 6. marraskuuta 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1416394987283&uri=SWD:2013:448:FIN>

⁽⁴⁾ Erityisesti vuoden 2013 ohjeasiakirjan 19–26, 50–54 ja 56 kohdassa esitetyt periaatteet ovat relevantteja myös lämpöenergiaa koskevien uusien säännösten kannalta.

⁽⁵⁾ "Guidelines on good practice in cost-effective cost allocation and billing of individual consumption of heating, cooling and domestic hot water in multi-apartment and multi-purpose buildings", empirica GmbH — Communication and Technology Research, Simon Robinson, Georg Vogt, joulukuu 2016 <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/specific-guidance-sub-metering-thermal-energy-multi-unit-buildings-implementation-articles-9>

1.3 Yleiskatsaus lämpöenergian mittaamiseen ja laskutukseen liittyvistä muutoksista

Muutetulla energiatehokkuusdirektiivillä käyttöön otettuihin lämpöenergian mittaamis- ja laskutusvaatimuksiin liittyvät tärkeimmät erot ovat seuraavat:

- ”Loppukäyttäjän” käsite otetaan käyttöön olemassa olevan ”loppuasiakkaan” käsitteen rinnalle. Tällä selvennetään erityisesti sitä, että oikeutta saada laskutus- ja kulutustiedot (10 a artikla) sovelletaan myös kuluttajiin, joilla ei ole energiantoimittajan kanssa suoraa tai käyttäjäkohtaista sopimusta, jota käytetään yhteisissä lämmitys-, jäähdytys- tai lämpimän veden tuotantojärjestelmissä moniasuntoisissa tai moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa.
- Mittaaminen (9 a artikla) ja käyttäjäkohtainen mittaaminen (9 b artikla) erotetaan toisistaan selkeämmin.
- Jäsenvaltioille asetetaan selkeä vaatimus julkaista perusteet, menetelmät ja menettelyt, joita käytetään myönnettäessä poikkeuksia käyttäjäkohtaisen mittaamisen yleisestä vaatimuksesta moniasuntoisissa tai moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa (9 b artiklan 1 kohta).
- Selkeytetään ehdotonta vaatimusta kotitalouksien lämpimän veden käyttäjäkohtaisesta mittaamisesta uusien moniasuntoisten tai moneen eri tarkoitukseen käytettävien rakennusten asuinkäytössä olevissa osissa (9 b artiklan 2 kohta).
- Käyttöön otetaan uusi pakollinen vaatimus, jonka mukaan jäsenvaltioilla on oltava läpinäkyvät ja julkisesti saatavilla olevat kustannusten jakamista koskevat säännöt (9 b artiklan 3 kohta).
- Käyttöön otetaan etäluentaa koskevat vaatimukset mittareille ja lämmityskustannusten jakolaitteille (9 c artikla).
- Säännöllisiä laskutus- ja kulutustietoja koskevia vaatimuksia tiukennetaan, kun käytössä on etäluettavat laitteet (kaksi tai neljä kertaa vuodessa 25. lokakuuta 2020 alkaen ja kuukausittain 1. tammikuuta 2022 alkaen) (10 a artikla ja liite VII a).
- Käyttöön otetaan käyttökelpoisemmat ja täydellisemmät laskutustiedot, jotka perustuvat ilmaston mukaan korjattuihin kulutustietoihin ja joihin sisältyvät asiaankuuluvat vertailut ja uudet tietoelementit muun muassa energialähteiden yhdistelmästä ja kasvihuonekaasupäästöistä sekä käytettävissä olevista valitusmenettelyistä tai riitojenratkaisumekanismeista (liite VII a).

2. MITTAAMISVELVOITE (9 A ARTIKLA)

Uusi 9 a artikla koostuu kahdesta kohdasta, joissa toisessa käsitellään alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin 9 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan ja toisessa 9 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan sisältyvän vaatimuksen kanssa samankaltaista vaatimusta. Yhdessä ne muodostavat yleisen velvoitteen mitata toimitetun lämpöenergian määrä.

Tarkistetun direktiivin 9 a artiklan 1 kohtaan sisältyy yleinen vaatimus varmistaa, että loppuasiakkaille ⁽⁶⁾ tarjotaan mittarit ⁽⁷⁾, joista käy tarkasti ilmi tosiasiallinen energiankulutus. Toisin kuin alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin 9 artiklan 1 kohdassa, tähän vaatimukseen ei sovelleta ehtoja. Säännökseen ei sisälly vaatimusta, että mittari toimittaa tietoja todellisesta käyttöajasta.

Direktiivin 9 a artiklan 2 kohdassa säädetään tarkemmasta vaatimuksesta, jonka perusteella mittari asennetaan lämmönvaihtimeen tai toimituspisteeseen, kun lämpöenergia toimitetaan rakennukseen keskitetystä lähteestä tai kaukolämpö- tai kaukojäähdytysjärjestelmästä.

Tämä säännös sisältyi jo alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin 9 artiklan 3 kohtaan.

⁽⁶⁾ ”Loppukäyttäjä” määritellään energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 23 kohdassa ”luonnolliseksi henkilöksi tai oikeushenkilöksi, joka ostaa energiaa omaa loppukäyttöä varten”.

⁽⁷⁾ Toisin kuin 9 artiklaan, 9 a artiklaan ei sisälly viittausta ”käyttäjakohtaisiin” (individual) mittareihin. Tämä ero ei muuta vaatimuksen soveltamisalaa, vaan sen tarkoituksena on selkeyttää eroa mittaamisen ja käyttäjäkohtaisen mittaamisen välillä sekä loppuasiakkaiden ja loppukäyttäjien välillä. Muutetussa energiatehokkuusdirektiivissä sanaa ”käyttäjakohtainen” (individual) käytetään pääasiassa käyttäjäkohtaisen mittauksen (sub-metering) yhteydessä.

Monissa tilanteissa edellä mainittujen kahden säännöksen vaatimukset ovat päällekkäisiä ja johtavat samaan lopputulokseen: näin on silloin, kun loppuasiakkaalle toimitetaan lämpöenergiaa pelkästään yhteen rakennukseen liittyviin tarkoituksiin (tyypillisesti sisätilojen lämmitykseen ja lämpimän käyttöveden tuotantoon). Tästä on kyse myös silloin, kun rakennus on jaettu useaan yksikköön, joissa kussakin on oma lämmönvaihdin/kaukolämpöasema ja joissa jokaisen yksikön asukas on loppuasiakas, jolla on oma suora sopimus kaukolämpö- tai -jäähdytysverkon kanssa ⁽⁸⁾. Kummassakin tapauksessa 9 a artiklan säännöksillä viitataan tarpeeseen asentaa mittari toimituspisteeseen/lämmönvaihtimeen kunkin yksittäisen loppuasiakkaan tiloihin.

Vaatimukset ovat kuitenkin myös toisiaan täydentäviä. Kulutus voi periaatteessa tapahtua rakennuksen ulkopuolella, esimerkiksi prosessilämpöön teollisuusalueella. Direktiivin 9 a artiklan 1 kohdan nojalla tällainen toimitus on myös mitattava. Jotkut loppuasiakkaat voivat myös saada toimituksia useisiin rakennuksiin. Loppuasiakas voi esimerkiksi saada toimituksia samaan kaukolämpöverkkoon kuuluviin useisiin rakennuksiin. Jos ne kaikki liitetään verkkoon yhden pisteen kautta, 9 a artiklan 1 kohta yksinään edellyttäisi vain yhtä mittaria. Tällaisissa tapauksissa 9 a artiklan 2 kohdan tarkoituksena on varmistaa, että myös kunkin rakennuksen käyttäjäkohtainen kulutus määritetään ⁽⁹⁾. Toinen esimerkki on suurikokoinen kohde, esimerkiksi sotilastukikohta, jossa on oma laitos, joka toimittaa lämmitystä, jäähdytystä tai lämmintä käyttövettä useisiin rakennuksiin alueella. Tässä tapauksessa sovelletaan 9 a artiklan 2 kohtaa (ei 9 a artiklan 1 kohtaa).

Lämmön varausjärjestelmiin liittyvät tilanteet voivat herättää kysymyksiä 9 a artiklan soveltamisesta. Esimerkkinä voidaan käyttää tilannetta, jossa useammalle kuin yhdelle loppuasiakkaalle, loppukäyttäjälle tai rakennukselle, joka on liitetty pohjaveden lämpöenergian varastointijärjestelmään (ATES), tarjotaan lämpöä yhteisestä matalalta geotermistä maalämpöä ottavasta järjestelmästä. Tällaisessa tapauksessa järjestelmää ei tarvitse välttämättä pitää 9 a artiklan 1 kohdan mukaisena kaukolämpönä ⁽¹⁰⁾ eikä 9 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna lämmön tai lämpimän käyttöveden keskitettynä lähteenä, jos

- lämpöä syötetään lämpötilassa, jota on nostettava käyttäjäkohtaisilla lämpöpumpuilla, jotta sitä voidaan käyttää sisätilojen lämmitykseen tai lämpimän käyttöveden tuotantoon, ja
- lämpöpumppujen käyttämiseen tarvittava energia ei ole osa palvelua, vaan jokainen loppuasiakas tai loppukäyttäjä maksaa sen erikseen ⁽¹¹⁾.

Tässä tapauksessa matalan lämpötilan lämmön mittausta ei vaadita 9 a artiklan nojalla.

Samoin jos tällainen järjestelmä on kaksitoiminen ja tarjoaa myös jäähdytystä, 9 a artiklan mukaisesti ei vaadita maanpäällisestä varastoinnista saatavan jäähdytyksen mittausta, jos kaksitoimisuus on tarpeen lämmönlähteen kausiluonteisessa regeneroinnissa ja jos kylmä lähde regeneroidaan yksinomaan (kausiluonteisesti) vuorottelevilla lämmitys- ja jäähdytystoiminnoilla ⁽¹²⁾.

Voi myös olla tarpeen ottaa erityiset näkökohdat huomioon tilanteissa, joissa lämpöenergia toimitetaan valmiiksi lämmitetyn käyttöveden muodossa kaukolämpöjärjestelmästä tai vastaavasta ulkoisesta lähteestä moniasuntoiseen taikka moneen eri tarkoitukseen käytettävään rakennukseen, jonka asukkaat ovat käyttäjäkohtaisesti toimittajan loppuasiakkaita. Kun otetaan huomioon, että energiatehokkuusdirektiivissä ei määritetä, vaaditaanko lämmintä käyttövettä varten lämpö- tai vesimittarin käyttöä, yksittäisten asuntojen vesimittarit voivat periaatteessa riittää, jos toimituspisteenä pidetään kunkin huoneiston/yksikön hanaa tai vedentuloputkea. Tämä edellyttää kuitenkin, että energiantoimittaja on yksin vastuussa kaikesta lämpöhäviöstä aina rakennuksen sisällä oleviin toimituspisteisiin saakka. Jos näin ei ole, ja kun otetaan huomioon, että kaukolämpöverkkojen lämpöhäviöt voivat olla huomattavia, lämpömittari on myös sijoitettava siihen pisteeseen, johon toimittajan vastuu päättyy. Muutoin loppuasiakkaiden on mahdollonta selvittää, vastaako laskutus todellista energiankulutusta: toimittaja voi väittää, että häviö syntyy rakennuksen sisällä sen vastuualueen ulkopuolella, ja ilman lämpömittaria ei ole mitään keinoa tarkistaa, missä määrin on kyse tällaisesta tapauksesta.

⁽⁸⁾ Tällainen tilanne ei ole kovin yleinen, mutta niitä esiintyy joskus. Yleisempi tilanne on se, että on useita loppukäyttäjiä mutta vain yksi loppuasiakas. Ks. myös 7.1 kohta.

⁽⁹⁾ On huomattava, että vastuullisena tällaisten koko rakennusta koskevien mittareiden asentamisesta olisi pidettävä rakennusten omistajaa tai kiinteistönhoitajaa eikä kaukolämpöyhtiötä.

⁽¹⁰⁾ Energiatehokkuusdirektiivissä ei määritellä kaukolämpöä, mutta uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin mukaan sillä tarkoitetaan ”termisen energian jakelua höyryn [tai] kuuman veden [...] muodossa keskitetystä tai hajautetusta tuotantolähteestä verkoston välityksellä useisiin rakennuksiin tai kohteisiin käytettäväksi lämmitykseen [...] sisätiloissa tai prosesseissa”.

⁽¹¹⁾ Koska matalalta geotermistä maalämpöä ottavasta järjestelmästä peräisin oleva lämpöenergia saadaan yleensä matalassa lämpötilassa, jossa se ei ole suoraan käyttökelpoista (ellei se ole yhdistetty lämpöpumppuun) tyypilliseen energiankäyttöön (sisätilan lämmitys, lämpimän käyttöveden tuotanto, prosessilämmitys), sitä ei pitäisi välttämättä pitää kaukolämpönä tai lämmityksen tai lämpimän käyttöveden ”lähteenä”. Tällaista tulkintaa vahvistaa 9 a artiklan 2 kohtaan liittyen se, että jos käytetyistä lämpöpumpuista (joilla lämpöenergia saadaan käyttökelpoiseksi maalämmön lähteestä) maksetaan käyttäjäkohtaisesti, kriittinen osa lämpöjakelusta ei ole peräisin keskitetystä lähteestä.

⁽¹²⁾ Tällaisessa tilanteessa voidaan katsoa, että verkonhaltijan myymällä jäähdytyksellä ei ole nettotoimituksia vaan kyse on tilapäisestä varastointijärjestelmästä, jota käytetään lämmön tuottamiseen kylmempinä aikoina.

3. KÄYTTÄJÄKOHTAISTA MITTAAMISTA KOSKEVA VELVOITE (9 B ARTIKLAN 1 KOHTA)

Kuten muutospäätöksen johdanto-osan 31 kappaleessa selvennetään, laskutukseen sekä laskutus- tai kulutustietoihin liittyviä oikeuksia olisi sovellettava keskitetystä lähteestä toimitetun lämmityksen, jäähdytyksen tai lämpimän käyttöveden kuluttajiin, vaikka heillä ei olisikaan suoraa käyttäjäkohtaista sopimussuhdetta energiantoimittajaan. Lainsäädännön tämän näkökohdan selventämiseksi otettiin käyttöön termi ”käyttäjakohtainen mittaaminen”, ja sillä viitataan kulutuksen mittaamiseen sellaisen moniasuntoisen tai moneen eri tarkoitukseen käytettävän rakennuksen yksittäisissä yksiköissä, jossa tällaisille yksiköille toimitetaan energiaa keskitetystä lähteestä ja jonka asukkailla⁽¹³⁾ ei ole suoraa eikä käyttäjäkohtaista sopimusta energiantoimittajan kanssa⁽¹⁴⁾.

Käyttäjakohtaista mittaamista vaaditaan yleisesti (tietäen edellytyksin) 9 b artiklan nojalla. Se sisältyi jo alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin 9 artiklan 3 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan määräaika käyttäjäkohtaisen mittauksen käyttöönottamiseksi oli 31. joulukuuta 2016. Määräaikaa ei ole tarkistetuissa teksteissä yksinkertaisesti siksi, että se on jo päättynyt.

Uudessa 9 b artiklassa säädetty vaatimus on sisällöltään identtinen alkuperäiseen energiatehokkuusdirektiivin sisältyvän vaatimuksen kanssa. Muutamia selvennyksiä on kuitenkin tehty; niitä selitetään jäljempänä.

Ensinnäkin ensimmäisen alakohdan sanamuoto ilmaisee nyt selkeämmin niiden ehtojen luonteen, joiden perusteella käyttäjäkohtainen mittaaminen on pakollista, eli ”kun [se on] teknisesti toteutettavissa ja kustannustehokasta [riippuen] siitä, ovatko siihen liittyvät kustannukset oikeassa suhteessa mahdollisiin energiansäästöihin”. Tämä näkyy myös johdanto-osan 30 kappaleessa, jossa todetaan, että ”käyttäjakohtaisen mittauksen kustannustehokkuus riippuu siitä, ovatko siihen liittyvät kustannukset oikeassa suhteessa mahdollisiin energiansäästöihin” ja että ”käyttäjakohtaisen mittauksen kustannustehokkuuden arvioimisessa voidaan ottaa huomioon tietyn rakennuksen osalta suunniteltujen muiden konkreettisten toimenpiteiden, esimerkiksi tulevien peruskorjausten, vaikutus”. Tällä selvennyksellä vahvistetaan komission julkaisemissa erityisohjeissa käytetty lähestymistapa, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita soveltamaan asiaankuuluvia ehtoja⁽¹⁵⁾ alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanossa.

Toiseksi säännöksessä täsmennetään nyt jäsenvaltioiden velvollisuus määritellä ja julkaista selvästi esitettyinä ”yleiset perusteet, menetelmät ja/tai menettelyt”, joilla määritetään teknisten mahdollisuuksien tai kustannustehokkuuden puute. Tämä on sopusoinnussa edellä mainituissa erityisohjeissa käytetyn lähestymistavan kanssa. Komissio on järjestelmällisesti pitänyt tarpeellisenä, että jäsenvaltiot ilmoittavat selkeästi, miten ehdot otetaan käyttöön ja miten niitä sovelletaan käytännössä⁽¹⁶⁾.

4. ERITYISVELVOITE UUSIEN RAKENNUSTEN ASUINKÄYTTÖSSÄ OLEVIEN OSIEN LÄMPIMÄN KÄYTTÖVEDEN KÄYTTÄJÄKOHTAISESTA MITTAAMISESTA (9 B ARTIKLAN 2 KOHTA)

Pääsääntönä on, että kotitalouksien lämpimän käyttöveden kulutuksen käyttäjäkohtaista mittaamista edellytetään, jollei 9 b artiklan 1 kohdan mukaisista teknisistä toteutettavuutta ja kustannustehokkuutta koskevista ehdoista muuta johdu. Asetuksen 9 b artiklan 2 kohdan mukaan kuitenkin sovelletaan tiukempaa, ehdotonta vaatimusta, kun kyseessä ovat uudet moniasuntoiset rakennukset ja uusien moniin eri tarkoituksiin käytettävien rakennusten asuinkäytössä olevat osat, joissa on keskuslämme lämmintä käyttövettä varten tai joille toimitetaan lämmintä käyttövettä kaukolämpöjärjestelmistä.

Tiukemman vaatimuksen taustalla on se, että tällaisissa tilanteissa kotitalouksien lämpimän käyttöveden käyttäjäkohtaisen mittauksen voidaan yleensä olettaa olevan teknisesti toteutettavissa ja kustannustehokasta. Uusissa moniasuntoisissa rakennuksissa ja uusien moniin eri tarkoituksiin käytettävien rakennusten asuinkäytössä olevissa osissa voidaan arvioida, että yksittäisten asuntojen lämpimän käyttöveden kulutuksen mittaamisesta aiheutuvat lisäkustannukset ovat rajalliset, koska asianmukaiset työt voidaan tehdä jo rakennusvaiheessa. Ei ole erityisiä syitä olettaa, että lämpimän käyttöveden kysyntä vähenee järjestelmällisesti tai huomattavasti ajan myötä, joten hyötyjen, joita saadaan kannustamalla tehokkaan toimintaan kulutuspohjaisen laskutuksen ja palautteen avulla (kun kyse on mahdollisesti aikaansaataavista säästöistä), odotetaan pysyvän merkittävänä.

⁽¹³⁾ Asukkaiksi voidaan lukea kotitaloudet, yritykset tai muut yksiköt, joilla on oikeus olla kyseisissä tiloissa.

⁽¹⁴⁾ Asukkailla, joilla on käyttäjäkohtainen ja suora sopimus energiantoimittajan kanssa, on tällaiset oikeudet, koska kyseessä ovat loppuasiakkaat (eli luonnolliset tai oikeushenkilöt, jotka ostavat kyseisen energian omaan loppukäyttöön) 9 a, 10 a ja 11 a artiklan mukaisesti.

⁽¹⁵⁾ Ks. alaviite 5.

⁽¹⁶⁾ Ks. valmisteluasiakirjan SWD(2013) 448 final 25 kohta.

Tarkistetussa energiatehokkuusdirektiivissä ei määritellä, mikä on 9 b artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”uusi” rakennus. Ensinnäkin uusien rakennusten, jotka on luovutettu asuinkäyttöön ensimmäisen kerran kansalliseen lainsäädäntöön saatamista koskevan määräajan (eli 25. lokakuuta 2020) jälkeen, asukkaat saattavat olettaa rakennuksen olevan varustettu mittauslaitteilla. Toisaalta mittausta ei ehkä ole suunniteltu, jos rakennuslupahakemukset on jätetty ennen kuin direktiivi saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Saattaessaan tätä säännöstä osaksi kansallista lainsäädäntöään jäsenvaltiot voivatkin arvioida, missä määrin on mahdollista tai järkevää vastata odotuksiin. Joka tapauksessa uudet rakennukset, joiden rakennuslupahakemukset on jätetty kansalliseen lainsäädäntöön saatamista koskevan määräajan jälkeen, kuuluvat 9 b artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, ja ne on varustettava mittareilla.

Vaatus koskee mittareita, mutta siinä ei määritetä, pitäisikö tämän olla vesimittari vai lämpömittari. Jos yksittäisillä yksiköillä on oma syöttöasema, joka tarjoaa sisätilan lämmitystä ja energiaa lämpimän käyttöveden tuotantoon yksikössä, ja jos jokaisen syöttöaseman energian kokonaiskulutus mitataan, 9 b artiklan 2 kohdan vaatimus on täytetty. Toisin sanoen, jos lämpimän käyttöveden tuotanto tapahtuu kussakin yksikössä keskuslähteestä tai kaukolämpöasemasta toimitetun lämpöenergian avulla, siihen liittyvä energiankulutus voidaan mitata yhdessä sisätilan lämmitykseen liittyvän kulutuksen kanssa.

5. LÄMMITYSKUSTANNUSTEN JAKOA KOSKEVAT SÄÄNNÖT (9 B ARTIKLAN 3 KOHTA)

Jos käytetään käyttäjäkohtaista mittausjärjestelmää, kokonaiskustannukset jaetaan järjestelmän kattamiin yksittäisiin tiloihin yksittäisistä laitteista (mittareilla tai lämmityskustannusten jakolaitteilla) saatujen mittausarvojen tai -indeksien avulla. Tämä voidaan tehdä monella tavalla, eikä ole varmistakaan olemassa yhtä parasta tapaa⁽¹⁷⁾, ainakaan kun kyse on lämmityksestä tai jäähdytyksestä tyypillisessä moniasuntoisten taikka moneen eri tarkoitukseen käytettävien rakennusten tapauksessa, jossa yksittäiset yksiköt eivät ole lämmönsiirron kannalta riippumattomia toisistaan, sillä lämpövirtaus sisäseinien läpi ei ole aivan mitätöntä rakennuksen vaipan (kuten ulkoseinien ja katon) läpi kulkevaan lämpövirtaukseen verrattuna.

Käyttämällä oikeudenmukaisia ja järkeviin periaatteisiin perustuvia kustannusten jakomenetelmiä edistetään kuitenkin hyväksyttävyyttä käyttäjien kannalta. Näin ollen, kuten muutospäätösohjanto-osan 32 kappaleessa todetaan, lämpöenergian käyttäjäkohtaisen kulutuksen laskennan avoimuus voi helpottaa käyttäjäkohtaisen mittaamisen toteuttamista. Alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä tällaisten kansallisten sääntöjen käyttöönotto oli vapaaehtoista, ja vain noin kaksi kolmasosaa jäsenvaltioista on ottanut säännöt käyttöön. Muutetussa energiatehokkuusdirektiivissä edellytetään, että jäsenvaltioilla on voimassa läpinäkyvät, julkisesti saatavilla olevat kustannusten jakoa koskevat säännöt⁽¹⁸⁾.

Tarkemmin sanottuna 9 b artiklan 3 kohdassa todetaan, että jos ”moniasuntoisille tai moneen eri tarkoitukseen käytettävälle rakennukselle toimitetaan kaukolämpöä tai -jäähdytystä tai jos omat yhteiset lämmitys- tai jäähdytysjärjestelmät ovat yleisiä tällaisissa rakennuksissa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on voimassa käyttäjäkohtaisen kulutuksen laskennan avoimuuden ja täsmällisyyden varmistamiseksi läpinäkyvät, julkisesti saatavilla olevat kansalliset säännöt, jotka koskevat lämmityksen, jäähdytyksen tai lämpimän käyttöveden kulutuksen kustannusten jakamista tällaisissa rakennuksissa”. Koska rakennuksia, joissa vähintään yksi näistä edellytyksistä täyttyy, on useimmissa tai kaikissa jäsenvaltioissa, useimpien tai kaikkien jäsenvaltioiden on 25. lokakuuta 2020 mennessä otettava käyttöön tällaiset säännöt tai asetettava olemassa olevat säännöt julkisesti saataville.

On korostettava, että kansallisissa kustannusten jakoa koskevissa säännöissä ei välttämättä tarvitse määritellä kaikkia yksityiskohtia kustannusten jakamisesta. Jäsenvaltiot voivat halutessaan määrittää ainoastaan kehyksen, jossa vahvistetaan keskeiset periaatteet tai parametrit, ja jättää alue- tai paikallisviranomaisille tai jopa yksittäisten rakennusten osakkeille jonkin verran joustavuutta määritellä täydentäviä yksityiskohtia tai sopia niistä.

⁽¹⁷⁾ Lämmityskustannusten jakamista koskevien periaatteiden käsittelyä ja analysointia varten katso esimerkiksi Castellazzi, L., ”Analysis of Member States’ rules for allocating heating, cooling and hot water costs in multi-apartment/purpose buildings supplied from collective systems” — Implementation of EED Article 9(3), EUR 28630 EN, Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2017, ISBN 978-92-7969286-4, doi:10.2760/40665, JRC 106729 <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/analysis-member-states-rules-allocating-heating-cooling-and-hot-water-costs-multi-apartmentpurpose>

⁽¹⁸⁾ On huomattava, että vaatimusta sovelletaan käyttäjäkohtaisen mittaamisen yleisyydestä riippumatta ja että sääntöjen olisi katettava myös tilanteet, joissa yksittäisiä tietoja todellisista kulutus- tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemista ei ole saatavilla, koska käyttäjäkohtaista mittaamista ei ole pidetty teknisesti toteuttamiskelpoisena tai kustannustehokkaana.

Säännöt olisi suunniteltava yksityiskohdista riippumatta siten, että tiettyjen energiatehokkuusdirektiiviin liittyvien tavoitteiden saavuttamista ei vaaranneta. Kustannusten jakoa koskevissa säännöissä on erityisesti varmistettava, että todelliseen kulutukseen perustuvan laskutuksen periaatetta ei käytännössä heikennä liian heikko yhteys tietyn loppukäyttäjän laitteen lukemien ja lopullisen laskun välillä. Jos yksittäisiä lukemia painotetaan liian vähän yksittäisten asukkaiden kokonaiskustannusten osuuden laskennassa, heikennetään tarkoitettua kannustinta käyttäen energiaa tehokkaasti. Toisaalta on yhtä tärkeää, ettei tämä yhteys ole liian vahva tilanteissa, joissa jokaisen käyttäjän kulutus ei ole täysin riippumaton muiden kulutuksesta, ja jos lopputuloksena voisi olla se, että kustannusten jakautuminen rakennusten yksittäisten yksiköiden välillä vaihtelee merkittävästi. Kustannusten vaihteleva jakautuminen voi luoda ristiriitaisia kannustimia asukkaiden keskuudessa (tai pahentaa niitä), kun kyse on koko rakennuksen tasolla toteutettavista energiatehokkuusinvestoinneista (kuten rakennuksen vaippaan tehdyt parannukset). Jos jäsenvaltioiden kansalliset kustannusten jakoa koskevat säännöt on suunniteltu siten, että ne eivät lievennä tätä riskiä, komissio katsoo, että tämä voisi mahdollisesti rikkoa energiatehokkuusdirektiivin 19 artiklaa, joka velvoittaa jäsenvaltiot arvioimaan ja toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä, joilla puututaan ristiriitaisiin kannustimiin rakennusten omistajien ja/tai vuokralaisten keskuudessa. Kuten jo todettiin, kustannusten jakamiseen ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa, mutta hyvin suunnitelluilla säännöillä varmistetaan tasapaino niiden kannustimien välillä, joita asukkaat saavat yksityishenkilöinä ja osana yhteisöä. Kustannusten jakamista koskevat säännöt, joilla ei saavuteta tällaista tasapainoa ja joilla mahdollistetaan äärimmäiset lopputulokset, voivat vaarantaa 9 b ja 19 artiklan tavoitteiden saavuttamisen. Jotkin jäsenvaltiot saattavat käyttää tällaisten tulosten saavuttamiseksi muun muassa yksittäisten mittarilukemien mukaan jaettujen kustannusten osien sallittuja vaihteluvälejä, yksittäisten laskujen enimmäispoikkeamia rakennuksen keskiarvosta tai sellaisia korjauskerroinjärjestelmiä, joissa otetaan huomioon luonnollisesti viileämmät/tietyille olosuhteille alttiit epäsuotuisesti sijaitsevat huoneistot rakennuksessa.

Tässä yhteydessä komissio korostaa, että 10 a artiklan mukaista veloitetta perustaa laskutus todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin ei pitäisi ymmärtää siten, että laskutuksen olisi perustuttava yksinomaan tällaisten laitteiden lukemiin. Moniasuntoisissa ja moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa on hyviä objektiivisia syitä siihen, että kustannuksia ei jaeta yksinomaan tällaisten lukemien perusteella tai suhteessa niihin, ainakaan siltä osin kuin on kyse tilan lämmityksestä ja jäähdytyksestä (ks. alaviite 16). Kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskevat tämän kysymyksen mahdollista merkityksellisyyttä, jätettiin unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi vuoden 2017 lopulla ⁽¹⁹⁾. Julkisasiamiehen näissä yhteisissä asioissa 30. huhtikuuta 2019 esittämässä päätelmässä tuotiin esiin samanlaisia näkökohtia tästä kysymyksestä ⁽²⁰⁾.

6. ETÄLUENTA (9 C ARTIKLA)

6.1 Siirtyminen etäluettaviin laitteisiin

Komission ehdotuksen mukaisesti energiatehokkuusdirektiivin tarkistuksen erityistavoitteena oli lisätä lämpöenergian käyttäjien mahdollisuuksia antamalla tehokasta ja riittävän säännöllistä palautetta näiden omasta energiankulutuksesta, myös teknologian kehitystä hyödyntäen ⁽²¹⁾.

Tarkistettuun energiatehokkuusdirektiiviin sisältyy tämän osalta uusia vaatimuksia edistää etäluettavien laitteiden käyttöä, koska nämä ovat tärkeitä välineitä, joilla loppukäyttäjille voidaan antaa säännöllistä palautetta näiden omasta kulutuksesta.

Muutosdirektiivissä ei määritellä teknisesti, mikä on etäluettava laite. Direktiivin (EU) 2018/2002 johdanto-osan 33 kappaleessa todetaan, että ”etäluettavat laitteet eivät edellytä pääsyä sisälle yksittäisiin asuntoihin tai rakennuksen yksikköihin mittarinlukua varten”. Tämä olisi kuitenkin ymmärrettävä etäluettavien laitteiden yhteisenä vähimmäisominaisuutena, mutta ei välttämättä ainoana ominaisuutena. Johdanto-osan 33 kappaleessa todetaan myös, että ”jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää, katsotaanko teknologia, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, etäluettaviksi laitteiksi”. Tämä on tärkeä päätös jäsenvaltioille, koska niiden valinnalla on suora vaikutus siihen, miten niiden olisi saatettava 9 c artiklassa ja liitteessä VII a esitetyt vaatimukset osaksi kansallista lainsäädäntöään ja pantava ne täytäntöön. Jos esimerkiksi jäsenvaltio päättää katsoa etäluettaviksi laitteiksi teknologian, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, se voi pitää tällaista teknologiaa riittävänä täyttämään 9 c artiklan sisältämät etäluennan velvoitteet. Tämä merkitsisi myös sitä, että ehto, joka edellyttää liitteessä VII a olevan 2 kohdan mukaista säännöllistä tietojen toimittamista, täytettäisiin tällaisilla järjestelmillä varustetuissa rakennuksissa. Toisin sanoen, jos laitetta pidetään 9 c artiklan nojalla etäluettavana, sitä on pidettävä sellaisena myös liitteessä VII a olevan 2 kohdan soveltamiseksi.

⁽¹⁹⁾ Ks. asiat C-708/17 ja C-725/17: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200142&pageIndex=0&doclang=FI&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887> ja <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200154&pageIndex=0&doclang=FI&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887>

⁽²⁰⁾ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213510>

⁽²¹⁾ Ks. komission vaikutustenarviointi, 3 kohta, s. 26 (SWD(2016) 405 final).

Jos jäsenvaltio sitä vastoin päättää olla katsomatta etäluettaviksi laitteiksi teknologiaa, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, sen olisi säädettävä vaatimuksesta asentaa muita, kehittyneempiä tai täydentäviä laitteita tai järjestelmiä 9 c artiklan noudattamiseksi ⁽²²⁾. Tässä tilanteessa ehto, joka edellyttää liitteessä VII a olevan 2 kohdan mukaista säännöllistä tietojen toimittamista, täytettäisiin vain silloin, kun viimeksi mainitun kaltaiset järjestelmät on otettu käyttöön.

Kun jäsenvaltiot päättävät, katsovatko ne etäluettaviksi laitteiksi teknologian, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, ne voivat erotella tämän päätöksen objektiivisten parametrien, kuten kyseessä olevien energiapalvelujen tai -laitteiden ja kyseessä olevien rakennustyyppien tai sijainnin, mukaan ja sen mukaan, käytetäänkö laitteita mittaamiseen vai käyttäjäkohtaiseen mittaamiseen. Esimerkiksi teknologiaa, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, voidaan pitää etäluettavana, kun mitataan toimituksia kaukojäähdytysverkosta, mutta ei silloin, kun mitataan toimituksia kaukolämpöverkosta. Jos jäsenvaltiot päättävät suorittaa erottelun tällaisten parametrien perusteella, niiden olisi varmistettava, että sovellettavat säännöt ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä ja kommunikaitavia.

Markkinatoimijoille on tärkeää, että jäsenvaltiot tekevät ja ilmoittavat kansalliset päätöksensä siitä, pitävätkö ne etäluettavana teknologiaa, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, mahdollisimman pian saatamasta osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevan prosessin aikana ja joka tapauksessa ennen 25. lokakuuta 2020. Muussa tapauksessa rakennusten omistajilla ja palveluntarjoajilla, jotka suunnittelevat uusia laitteita tämän päivämäärän jälkeen, ei ole selkeyttä siitä, mitä toiminnallisia vaatimuksia sovelletaan. Tällaisten päätösten puuttuessa ne voivat luonnollisesti varmuuden vuoksi valita etäluettavia ratkaisuja, jotka eivät ole riippuvaisia teknologiasta, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen.

Oikeudellisten säännösten tai edellä mainittujen näkökohtien perusteella ei ole tarkoitus ottaa käyttöön hierarkkista suhdetta teknologioiden, jotka perustuvat mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, ja muiden viestintäinfrastruktuureihin perustuvien teknologioiden välillä. Päätös pitää ensiksi mainittua teknologiaa etäluettavana laajentaisi sellaisten laitteiden valikoimaa, joita voidaan käyttää 9 c artiklan noudattamiseksi kyseisessä jäsenvaltiossa, ja sitä voitaisiin tässä mielessä pitää vähiten vaativana vaihtoehtona, sillä se vaikuttaisi myös liitteessä VII a olevan 2 kohdan noudattamiseen, joka todennäköisesti olisi vaativampi. Jäsenvaltioiden tulisi kuitenkin ottaa huomioon, että teknologiat, jotka perustuvat mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen, tyypillisesti rajoittavat sitä, kuinka usein tietoja voidaan realistisesti ja kustannustehokkaasti kerätä, mikä puolestaan rajoittaa mahdollisia lisäpalveluja ja hyötyjä, joita laitteista voidaan saada. Esimerkiksi kaukolämpöverkossa, jossa mittaustiedot lähetetään/kerätään automaattisesti tunneittain tai päivittäin, tällaisten tietojen arvo on huomattavasti suurempi, kun tarkastellaan niiden mahdollista käyttöä muun muassa järjestelmän toiminnan optimointiin, vikojen havaitsemiseen ja hälytyspalveluihin kuin kuukausittain kerätty mittaustiedot, joissa käytetään teknologiaa, joka perustuu mittarin lukemiseen laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen.

6.2 Laitteet, jotka asennetaan 25. lokakuuta 2020 jälkeen

Tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin mukaan 9 c artiklassa edellytetään etäluettavien mittareiden ja lämmityskustannusten jakolaitteiden asteittaista käyttöönottoa "9 a ja 9 b artiklaa sovellettaessa", toisin sanoen riippumatta siitä, käytetäänkö laitteita mittaamiseen tai käyttäjäkohtaiseen mittaamiseen.

Siirtymistä etäluettaviin laitteisiin edistetään kahdella tavalla. Ensimmäinen esitetään 9 c artiklan 1 kohdassa, jossa todetaan, että 25. lokakuuta 2020 jälkeen asennettavien mittareiden ja lämmityskustannusten jakolaitteiden on oltava etäluettavia. Tämä vaatimus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kyseisen päivämäärän jälkeen asennettavat mittarit, jotka ovat kaukolämpöverkon uusissa tai olemassa olevissa liitäntäpisteissä, on voitava etälukea. Se tarkoittaa myös sitä, että kyseisen päivämäärän jälkeen asennettavien lämpömittarien, kotitalouksien lämminvesimittarien ja lämmityskustannusten jakolaitteiden on oltava etäluettavia (ks. kuitenkin jäljempänä 6.3 kohdassa olevat huomautukset).

Tarkistetun direktiivin 9 c artiklan 1 kohdassa todetaan, että "edellä 9 b artiklan 1 kohdassa asetettuja teknistä toteutettavuutta ja kustannustehokkuutta koskevia ehtoja sovelletaan edelleen". Tätä ei pidä ymmärtää siten, että juuri 9 c artiklan 1 kohdassa säädetty etäluentavaatimus on ehdollinen tai siihen sovelletaan tällaisia perusteita. Siinä pikemmin selvennetään, että kun otetaan käyttöön järjestelmä, jolla rakennuksen käyttäjäkohtainen mittaaminen (johon sovelletaan 9 b artiklan 1 kohtaa, mihin viitataan 9 c artiklan 1 kohdassa) suoritetaan 25 päivän lokakuuta 2020 jälkeen, tekninen toteutettavuus ja kustannustehokkuus ovat edelleen päteviä syitä soveltaa poikkeuksia yleiseen vaatimukseen käyttäjäkohtaisesta mittaamisesta varsinkin siksi, että tämän päivämäärän jälkeen sovellettava etäluentavaatimus saattaa

⁽²²⁾ Monissa tapauksissa teknologiasta mittarin lukemiseksi laitteen kanssa ohi kulkien tai ajaen voidaan tehdä "tosiasiallisesti" etäluettava asentamalla rakennukseen yksi tai useampi "yhdyskäytävä". Tällaiset yhdyskäytävät keräävät signaaleja laitteista ja välittävät ne internetin tai tietoliikennejärjestelmien kautta palveluntarjoajien tietojärjestelmiin.

joissakin tapauksissa vaikuttaa siihen, missä määrin jompikumpi kriteereistä täyttyy. Tämä voi olla merkityksellistä tilanteissa, joissa olemassa oleva käyttäjäkohtaisen mittaamiseen järjestelmä on saavuttanut teknisen elinkaarensa ja se on vaihdettava tai jossa järjestelmä asennetaan ensimmäistä kertaa. Tällaisissa tilanteissa olisi perusteltua arvioida 9 b artiklan 1 kohdassa säädettyjä perusteita sen määrittämiseksi, onko käyttäjäkohtainen mittaaminen kokonaisuudessaan teknisesti toteutettavissa ja kustannustehokasta ottaen huomioon etäluentavaatimukset. Toisin sanoen 9 c artiklan 1 kohdan viittausta ”edellä 9 b artiklan 1 kohdassa asetettuihin ehtoihin” ei pitäisi katsoa laitteen ominaisuuksiin liittyväksi erilliseksi ehdoksi vaan osaksi yleistä arviointia, joka perustuu 9 b artiklan 1 kohtaan.

6.3 Yksittäisten käyttäjäkohtaisten mittauslaitteiden vaihtaminen tai lisääminen olemassa oleviin laitteistoihin

Kysymyksiä voi herätä tilanteissa, joissa olemassa oleva aiemmin asennettu laite on vaihdettava ennen aikaisesti, koska se on rikki, kadonnut tai ei enää toimi oikein. Periaatteessa 9 c artiklan 1 kohtaa sovelletaan myös tällaisissa tapauksissa. Jos lisättävä tai korvattava laite on kuitenkin yksi monista laitteista, jotka yhdessä muodostavat rakennuksen käyttäjäkohtaisen mittaamisen järjestelmän, tietyissä olosuhteissa ei ole ehkä mahdollista tai mielekäästä korvata viallisia tai puuttuvia laitteita etäluettavilla laitteilla:

- Lämmityskustannusten jakolaitteiden osalta kaikkien laitteiden on tietyssä käyttäjäkohtaisen mittaamisen järjestelmässä oltava saman valmistajan tuotantoa ja samaa tyyppiä, jotta ne ovat eurooppalaisten standardien mukaisia ⁽²³⁾. Höyrystyslämmön kustannusten jakolaitteiden tapauksessa etäluettavia vaihtoehtoja ei edes ole saatavilla teknisenä vaihtoehtona.
- Sähköisten lämmityskustannusten jakolaitteiden tapauksessa muualla rakennuksessa käytetyn mallin etäluettava versio ei välttämättä ole aina käytettävissä, mutta vaikka se olisi, käyttömahdollisuus olisi rajallinen tai sitä ei voitaisi käyttää, koska kustannusten jakoa koskevan tilityksen laadintaan tarvittavista jäljellä olevista käyttäjäkohtaisista mittauslaitteista peräisin olevat tiedot ovat joka tapauksessa käytettävissä harvemmin välein manuaalisesti tarkastettavien lukemien jälkeen.
- Sama tilanne syntyy, jos lämpöpatterit lisätään huoneistoon rakennuksessa, joka on varustettu muilla kuin etäluettavilla lämmityskustannusten jakolaitteilla.
- Samankaltainen ongelma voi syntyä myös silloin, kun yksittäinen lämpö- tai kuumavesimittari vaihdetaan tai lisätään käyttäjäkohtaisesti mitattavaan rakennukseen, jossa muut mittarit eivät ole etäluettavia.

Komissio katsoo näin ollen, että edellä mainituissa erityisolosuhteissa 9 c artiklan 1 kohtaa ei pitäisi tulkita siten, että se estää yksittäisten laitteiden korvaamisen ei-etäluettavilla laitteilla, kun ne muodostavat osan käyttäjäkohtaisesta mittausjärjestelmästä, joka perustuu muihin kuin etäluettaviin laitteisiin, vaikka 9 c artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on päättynyt.

Toisaalta 9 c artiklan 2 kohdassa säädetty vaatimus kaikkien laitteiden ja laitteistojen saattamisesta etäluettaviksi 1. tammikuuta 2027 mennessä (ks. jäljempänä oleva kohta) on myös otettava huomioon, mikäli rakennuksessa, jossa on muita kuin etäluettavia laitteita, syntyy tarve korvata yksittäisiä laitteita. Jos korvatut laitteet eivät ole etäluettavia, riski siitä, että ne edustavat niin kutsuttuja uponneita kustannuksia, lisääntyy vuoden 2027 määräajan lähestyessä.

6.4 Olemassa olevat laitteistot

Tarkistetun direktiivin 9 c artiklan 2 kohdassa todetaan, että ”mittarit ja lämmityskustannusten jakolaitteet, jotka eivät ole etäluettavia mutta jotka on jo asennettu, on muutettava etäluettaviksi tai ne on korvattava etäluettavilla laitteilla 1 päivään tammikuuta 2027 mennessä, paitsi jos kyseinen jäsenvaltio osoittaa, että tämä ei ole kustannustehokasta”.

Tällä vaatimuksella pyritään varmistamaan, että kaikki mitattavien tai käyttäjäkohtaisesti mitattavien tilojen loppukäyttäjät saavat etäluettavista laitteista hyötyä, erityisesti kuukausittaisia tietoja (ks. 9 kohta), että heidän ei tarvitse päästää mittarinlukijoita tiloihinsa ja että he saavat tarvittaessa tällaisten laitteiden mahdollistamia lisäpalveluita (esim. ilmoitukset lämpimän veden vuodoista).

Tämän perusteella mahdollisuutta poiketa vaatimuksesta on tulkittava hyvin rajoittavasti, ja poikkeamien olisi oltava erityislaatuisia ja asianmukaisesti perusteltuja ja dokumentoituja.

⁽²³⁾ Ks. standardi EN834, 6.5 kohta, ja standardi EN835, 6.4 kohta.

Vuoden 2027 määräajalla – yli kymmenen vuoden kuluttua komission ehdotuksen julkaisemisesta – haluttiin minimoida uponneiden kustannusten riskiä, joka johtuu siitä, että laitteet on vaihdettava huomattavasti ennen kuin niiden käyttöikä päättyy. Monet laitteet joka tapauksessa korvataan kyseisen ajan kuluessa teknisistä syistä. Valtaosa tällä hetkellä asennetuista uusista lämmityskustannusten jakolaitteista on sähkökäyttöisiä, ja ne on yleensä vaihdettava 10 vuoden kuluessa akun rajoitusten vuoksi. Mittareiden osalta useimmissa jäsenvaltioissa on käytössä kalibroitavaatimukset, jotka käytännössä johtavat siihen, että mittarit vaihdetaan 10 vuoden välein tai useammin. Jos laitteet ovat yli 10 vuotta vanhoja, ne ovat tavallisesti saavuttaneet taloudellisen elinkaarensa tai niiden käyttöikä on saavutettu.

Näistä syistä ei olemassa oleviin laitteisiin liittyviä uponneita kustannuksia voida pitää riittävänä perusteena poikkeamiselle etäluentavaatimuksesta. Tätä varten tarvitaan erityistilanne. Yhtenä esimerkkinä siitä, ettei vaatimusten täyttämisen voida osoittaa olevan kustannustehokasta, voi olla se, että rakennus on rakennettu materiaaleista, jotka estävät vuonna 2026 saatavilla olevan langattoman tekniikan kunnollisen toiminnan, ja että langallisten vaihtoehtojen käyttöönotto olisi suhteettoman kallista (esimerkiksi jos seinissä ja kerrosten välillä on paljon rautaa).

6.5 Tarkastuksia ja täytäntöönpanoa koskevat näkökohdat

Energiatohokkuusdirektiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on "annettava säännöt 7–11 artiklan [...] nojalla annettujen kansallisten säännösten noudattamatta jättämiseen sovellettavista seuraamuksista" ja "toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi". Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Energiatohokkuusdirektiivin muuttamisen seurauksena tämän veloitteen soveltamisala kattaa nyt joitakin nykyisiä ja joitakin uusia säännöksiä, mukaan luettuina 9 c artiklan (²⁴) uudet etäluentavaatimukset.

Jäsenvaltioiden on osana laajempaa vastuutaan ja pyrkimyksiään varmistettava direktiivin tehokas voimaansaattaminen ja täytäntöönpano ja siksi myös pohdittava, miten etäluennan uusien vaatimusten noudattaminen voidaan tarkastaa. Ne voivat tämän yhteydessä harkita, voidaanko olemassa olevia rakennusten energiatohokkuutta koskevaan direktiiviin (²⁵) liittyviä tai kansallisia prosesseja mukauttaa myös tähän tarkoitukseen. Etäluentavaatimukset eivät kuitenkaan koske ainoastaan uusia rakennuksia (joihin yleensä vaaditaan rakennusluvat) tai olemassa olevia rakennuksia, jotka myydään tai vuokrataan uudelle asukkaalle (niistä vaaditaan energiatohokkuustodistukset rakennusten energiatohokkuutta koskevan direktiivin perustella), ja niitä sovelletaan rakennuksen koosta ja lämmityslaitteiden kapasiteetista riippumatta. Tämä tarkoittaa, että nykyiset rakennuslupiin, LVI-tarkastuksiin tai energiamerkintöihin/energiatohokkuustodistuksiin liittyvät menettelyt eivät ole välttämättä riittäviä uusien vaatimusten noudattamisen tarkastamiseen.

Kun kyse on 9 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen mittareiden etäluentaan siirtymisestä, yksi mahdollisuus voisi olla se, että jäsenvaltiot velvoittavat kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmien haltijat ja muiden laitosten haltijat, jotka toimittavat lämpöenergiaa useisiin rakennuksiin, dokumentoimaan vaatimusten noudattamisen ja/tai ilmoittamaan säännöllisesti verkon niiden liitäntäpisteiden osuuden, jotka mitataan etäluettavilla mittareilla. Koska tämän osuuden pitäisi periaatteessa (²⁶) olla 100 prosenttia 1. tammikuuta 2027 mennessä, jäsenvaltiot voisivat seurata lukuja todentaakseen, että vaatimusten noudattamisessa edistytään riittävästi ennen määräajan saavuttamista.

Käyttäjakohtaisen mittaamisen osalta vastaavia velvoitteita voitaisiin harkita vastuussa oleville osapuolille, mutta voi olla tarpeen käyttää eri lähestymistapoja, koska se, mistä osapuolista on kyse, vaihtelee jäsenvaltioiden välillä ja voi riippua vuokrasopimuksen tai omistusoikeuden tyypistä. Jos jäsenvaltioilla on käyttäjakohtaista mittaamista koskevien palvelujen tarjoajien tunnistamis- tai rekisteröintijärjestelmä, tämä voi auttaa tunnistamaan toimijoita, joilta voitaisiin kerätä kustannustehokkaasti tietoa niiden hallinnoimien rakennusten laitteistojen tyypistä.

(²⁴) Direktiivillä (EU) 2018/2002 lisätyt 9 a, 9 b, 9 c ja 10 a artikla sisältyvät välille 7–11 artikla. Sähkömarkkinadirektiivin uudelleenlaadinnalla muutetaan edelleen energiatohokkuusdirektiivin 13 artiklaa sen varmistamiseksi, että 11 a artikla kuuluu myös kyseisessä kohdassa mainittuihin puitteisiin.

(²⁵) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatohokkuudesta (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna.

(²⁶) Lukuun ottamatta tapauksia, joissa erityiset poikkeukset on asianmukaisesti perusteltu ja dokumentoitu, ks 6.4 kohta.

7. LASKUTUS- JA KULUTUSTIEDOT (10 A ARTIKLA)

7.1 Käsitteet ”loppukäyttäjät” ja ”loppuasiakkaat”

Yksi tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin tärkeimmistä selvennyksistä liittyy siihen, että 10 a artiklassa otetaan käyttöön käsite ”loppukäyttäjät”, joka täydentää olemassa olevaa käsitettä ”loppuasiakkaat”.

Alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä ”loppukäyttäjäksi” määritellään ”luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ostaa energiaa omaa loppukäyttöä varten” ⁽²⁷⁾. Tämän määritelmän soveltamisalaa on kuitenkin tulkittu eri tavoin. Vuonna 2013 antamassaan ohjeessa komissio esitti, että yksittäisiä loppukäyttäjiä/kotitalouksia moniasuntoisissa rakennuksissa, joissa on yhteisiä energiahuoltojärjestelmiä ja -sopimuksia, olisi pidettävä myös loppuasiakkaina ⁽²⁸⁾. Kuten tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin johdanto-osan 31 kappaleessa todetaan, ”loppuasiakkaan” määritelmän voidaan katsoa tarkoittavan vain luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat energiaa energiantoimittajan kanssa tehdyn suoran käyttäjäkohtaisen sopimuksen pohjalta. Näin ollen asiaan liittyvissä säännöksissä olisi käytettävä ilmausta ’loppukäyttäjä’ viittaamaan laajempaan kuluttajaryhmään, ja sen olisi katettava lämmitystä, jäähdytystä tai lämmintä käyttövetä omaan loppukäyttöön ostavien loppuasiakkaiden lisäksi yksittäisen rakennuksen tai moniasuntoisen tai moneen eri tarkoitukseen käytettävän rakennuksen yksittäisen yksikön asukas, jos lämmitys, jäähdytys tai lämmin vesi toimitetaan keskitetystä lähteestä ja jos asukkaalla ei ole suoraa eikä käyttäjäkohtaista sopimusta energiantoimittajan kanssa.”

Tätä varten 10 a artiklan 1 kohdan toimintavaatimuksessa viitataan ”loppukäyttäjiin” ja selvennetään, että nämä ovat

- a) luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, jotka ostavat lämmitystä, jäähdytystä tai lämmintä käyttövetä omaan loppukäyttöön (tällaiset loppukäyttäjät ovat myös 2 artiklan 23 kohdassa määritellyjä loppuasiakkaita), tai
- b) luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, jotka käyttävät sellaista erillistä rakennusta tai sellaista moniasuntoisen taikka moneen eri tarkoitukseen käytettävän rakennuksen yksikköä, johon toimitetaan lämmitys, jäähdytys tai lämmin käyttövesi keskitetystä lähteestä, ja joilla ei ole suoraa eikä käyttäjäkohtaista sopimusta energiantoimittajan kanssa.

On korostettava, että loppukäyttäjää koskeva käsite sisältää loppuasiakkaat. Jos säännökset koskevat loppukäyttäjiä, ei pitäisi ymmärtää, että loppuasiakkaat jäävät niiden soveltamisalan ulkopuolelle.

Tämä selvennys merkitsee sitä, että muutetun energiatehokkuusdirektiivin nojalla tästä lähtien ei ole epäilystäkään siitä, että käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluvilla kuluttajilla on myös oikeus kulutusperusteisiin laskutus- ⁽²⁹⁾ ja kulu-

sovellettaessa 9 a, 9 c, 10 a ja 11 a artiklaa, kun kyseessä on moniasuntoinen tai moneen eri tarkoitukseen käytettävän rakennuksen yksikkö, johon toimitetaan lämmitys, jäähdytys tai lämmin käyttövesi keskitetystä lähteestä energiantoimittajan kanssa tehdyn yhden sopimuksen pohjalta, se, kuka tosiasiaa on ”loppuasiakas”, voi vaihdella tilanteen mukaan. Jos rakennuksella on yksi omistaja, omistaja on tyypillisesti, mutta ei välttämättä, energiantoimittajan kanssa tehdyn toimitussopimuksen sopimuspuoli. Vastaavasti, kun omistajia on useita, omistajayhteisö tai yhteisomistusyksikkö on usein, mutta ei aina, sopimuspuoli energiantoimittajan kanssa. Joissakin tilanteissa omistajat siirtävät tiettyjä tehtäviä kolmansille osapuolille tai edustajalle, kuten isännöintitoimistolle (joka tunnetaan joissakin maissa nimellä ”syndic”), ja nämä osapuolet voivat olla myös sopimuspuoli suhteessa energiantoimittajaan. Jos omistajat ovat antaneet vuokralle yksikköjä, vuokralaisilla voi olla sopimussuhde energiantoimittajan kanssa.

Kun jäsenvaltiot saattavat tarkistetun direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä, niiden on otettava huomioon toimivaltansa kannalta merkitykselliset tilanteet. Riippumatta siitä, mikä yhteisö tai elin hankkii energian yhteisesti rakennuksen asukkaiden puolesta, on tärkeää, että toteutus järjestetään siten, että liitteessä VII a vaaditut tiedot tosiasiallisesti toimitetaan ja että niitä voidaan käyttää myös perustana jokaisen asunnon/yksikön asukkaalle suunnattavaan tiedotukseen. Sitä, että ”loppuasiakkaan” määritelmällä tarkoitetaan henkilöä, joka ostaa energian ”omaa loppukäyttöä varten”, ei esimerkiksi pidä ymmärtää niin, ettei loppukäyttäjää ole olemassa tilanteissa, joissa isännöintitoimisto (tai ”syndic”) on rakennuksen energiantoimittajan tosiasiallinen sopimuspuoli.

⁽²⁷⁾ Energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 23 kohta.

⁽²⁸⁾ Ks. valmisteluasiakirjan SWD(2013) 448 final 9 kohta.

⁽²⁹⁾ Käyttäjäkohtaisen mittaamisen yhteydessä tähän viitataan joskus lämmityskustannusten jakamisena.

7.2 Kuka vastaa laskutus- ja kulutustiedoista?

Energiatehokkuusdirektiivissä ei täsmennetä, kuka vastaa 10 a artiklassa tarkoitettujen laskutus- ja kulutustietojen toimitamisesta loppukäyttäjille. Loppukäyttäjien, jotka ovat myös loppuasiakkaita (ja ostavat energiaa asianomaiselta energiantoimittajalta), kannalta olisi loogisinta, että energiantoimittaja on vastuussa tietojen toimittamisesta. Energiantoimittaja ei ehkä kuitenkaan ole parhaassa vastuuasemassa toimittamaan tietoja sellaisille loppukäyttäjille, joiden kanssa sillä ei ole suoraa tai käyttäjäkohtaista sopimussuhdetta. Tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin 10 a artiklan 3 kohdassa todetaan, että ”jäsenvaltioiden on päätettävä, kuka vastaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta niille loppukäyttäjille, joilla ei ole suoraa eikä käyttäjäkohtaista sopimusta energiantoimittajan kanssa.” Se, mitkä yksiköt voivat parhaiten toimittaa tiedot loppukäyttäjille, riippuu kansallisista olosuhteista ja vuokrasuhteen luonteesta. Mahdollisia tahoja voivat olla esimerkiksi rakennusten omistajat, kiinteistön hallinnoinnista vastaavat, valtuutetut isännöintiyrietykset tai palveluntarjoajat ja omistajayhteisöt. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tarkistettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, määritetään selkeästi vastuu loppukäyttäjille tiedottamisesta kaikkien olennaisten tilanteiden osalta.

7.3 Todelliseen kulutukseen perustuva laskutus

Tarkistetun direktiivin 10 a artiklassa edellytetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että ”laskutus- ja kulutustiedot ovat luotettavia ja täsmällisiä ja perustuvat todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemiin [...]”.

Sanamuoto on samantapainen mutta ei vastaava alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin vaatimuksen kanssa, jolla varmistetaan, että ”laskutustiedot ovat täsmällisiä ja perustuvat sähkön ja kaasun todelliseen kulutukseen”.

Kulutustietojen sisällyttäminen energiatehokkuusdirektiiviin on merkittävää ja heijastaa direktiivin joustavuutta, koska nyt on mahdollista täyttää liitteessä VII a olevan 2 kohdan vaatimus antamalla säännöllisiä laskutus- tai kulutustietoja. Kulutustietoja on helpompi antaa, koska ne liittyvät vain kulutettuihin määriin, eivätkä aiheutuneisiin kustannuksiin tai muihin laskutustietoihin.

Lainsäätäjä piti aiheellisenä lisätä sanat ”tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemiin” poistaakseen epäilykset siitä, etteikö kyseisiä lukemia voitaisi käyttää laskutuksen perustana. Tällaisia epäilyksiä oli esitetty, koska lämmityskustannusten jakolaitteet mahdollistavat yksittäiselle huoneistolle syötetyn lämmön mittaamisen vähemmän suoralla tavalla ja tietyissä olosuhteissa niiden voidaan katsoa antavan heikommin tietoa energian määrästä, joka lämmityslaitteistosta on tosiasiallisesti vapautunut asuntoon.

Lämpömittareiden ja lämmityskustannusten jakolaitteiden välisten erojen lisäksi on kuitenkin syytä korostaa, että vaatimuksen, jonka mukaan laskutus- ja kulutustiedot perustuvat todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemiin, ei pitäisi tulkita edellyttävän, että tilojen lämmittämisestä tai jäähdytyksestä aiheutuvat kustannukset jaetaan yksinomaan yksittäisten mittareiden tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemien perusteella. Käyttäjakohtaisen mittaamisen yhteydessä tämä voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia oikeudenmukaisuuden ja jaettujen kannustimien suhteen (ks. myös edellä oleva 5 kohta). Teknisesti tarkasteltuna moniasuntoisten rakennusten yksittäisiä huoneistoja ei yleensä voida pitää lämmönsiirron kannalta riippumattomina muusta rakennuksesta. Kun lämpötilaeroja esiintyy sisäseinien tai vaakasuorien välirakenteiden välillä, lämpö virtaa luonnollisesti tällaisten rakenteiden läpi, koska niitä lämpöeristetään harvoin tehokkaasti rakennusten ulkoseiniin verrattuna. Yksittäisiä yksiköitä lämmitetään siten tyypillisesti lämpöpattereista peräisin olevan lämmön lisäksi myös ainakin osittain rakennuksen muissa osissa tuotetulla lämmöllä. Kuten 5 kohdassa todettiin, tämä olisi otettava huomioon hyvin laadituissa kustannustenjakosäännöissä.

Riippumatta siitä, mitataanko tai arvioidaanko kunkin yksikön tosiasiallisia lämpöpäästöjä käyttäjäkohtaisilla mittareilla vai lämmityskustannusten jakolaitteilla, se seikka, että lämpö voi virrata sisäisten välirakenteiden kautta, on hyvä syy olla jakamatta rakennuksen kokonaislämmityskustannuksia yksinomaan tällaisten laitteiden lukemien perusteella. Yleinen (ja hyvä) käytäntö on, että vain tietty osa kustannuksista perustuu käyttäjäkohtaisiin mittauksiin ja jäljelle jäävät kustannukset jaetaan asukkaille muiden tekijöiden perusteella (kuten asuntojen osuus kokonaispinta-alasta tai rakennuksen lämmittävistä osista). Tästä on kyse myös silloin, kun yksittäiset yksiköt on varustettu lämpömittareilla eikä lämpökustannusten jakolaitteilla. On myös tavanomaista, että rakennuksen yhteisten tilojen (kuten portaikot, käytävät) lämmityskustannukset jaetaan eri yksiköiden asukkaiden kesken. Kustannukset, jotka johtuvat rakennusten laitteistoista ja yhteisten alueiden lämmittämisestä aiheutuvista häviöistä, eivät ole yleensä suoraan yksittäisen käyttäjän toiminnasta riippuvaisia, ja jäsenvaltiot sisällyttävät ne kustannustenjakosäännöissään tyypillisesti kiinteisiin kustannuksiin. Kokonaislämmityskustannusten kiinteä kustannusosuus voidaan yleensä veloittaa asukkailta suhteutettuna asunnon kokoon (esim. lattiapinta-ala tai tilavuus).

Jos annetut tiedot perustuvat lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin, on toimittava tavalla, joka on selkeä ja hyödyllinen loppukäyttäjälle. Lämmityskustannusten jakamiseen voi kuulua esimerkiksi lämpöpatterityyppisiin liittyvien teknisten kertomien ja/tai huoneiston sijaintiin liittyvien korjauskertomien soveltaminen rakennuksessa. Tällaiset parametrit olisi otettava huomioon loppukäyttäjille annettavissa tiedoissa.

7.4 Mittareiden itseluenta

Alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä veloitetaan jäsenvaltioita varmistamaan, että laskutustiedot ovat oikeat ja perustuvat todelliseen kulutukseen "liitteessä VII olevan 1.1 kohdan mukaisesti" – siinä puolestaan määritellään tietyt vähimmäisaikavälit sille, kuinka usein laskutus- ja laskutustiedot on toimitettava. Direktiivin 10 artiklassa säädetään, että "tämä velvoite voidaan täyttää järjestelmällä, jossa loppuasiakkaat lukevat säännöllisesti mittarinsa itse ja ilmoittavat mittarilukemansa energian toimittajalle". Tämä mahdollistaa esimerkiksi sen, että vuotuinen tasoitus perustuu asiakkaan energiantoimittajalle ilmoittamiin lukemiin ilman, että energiantoimittajan tarvitsee käydä tiloissa lukemassa mittaria.

Etäluettaviin laitteisiin siirtymisen yhteydessä mittareiden itseluenta menettää merkityksensä ajan myötä. Tarkistetussa energiatehokkuusdirektiivissä mahdollistetaan itseluenta lämpöenergian osalta, mutta vain tietyissä tilanteissa⁽³⁰⁾. Mittareiden itseluenta ei ole sallittua erityisesti, jos tilojen lämmityksen käyttäjäkohtainen mittaaminen suoritetaan lämmityskustannusten jakolaitteiden perusteella. Tämä vaatisi, että jokainen käyttäjä ilmoittaisi jokaisen lämpöpatterin lukemat, mitä lainsäätäjät ei pitänyt realistisena tai toivottavana.

Mittaamisessa tai muussa käyttäjäkohtaisen mittaamisen tilanteessa, esimerkiksi lämpömittareilla varustettujen tilojen lämmityksen tai jäähdytyksen tai lämpimän käyttöveden kulutuksen osa, mittarin itseluenta voi periaatteessa olla sallittua, jos kyseinen jäsenvaltio niin säätää. Toisin sanoen kaukolämpöyhtiöt, kiinteistön isännöitsijät ja muut yksiköt, jotka ovat vastuussa 10 a artiklassa vaadittujen tietojen toimittamisesta loppukäyttäjille, eivät voi käyttää itseluentaa näiden velvoitteiden täyttämiseksi, ellei kyseinen jäsenvaltio ole nimenomaisesti säätänyt tällaisesta mahdollisuudesta kansallisissa täytäntöönpanosäännöksissä.

7.5 Tietojen saatavuus ja yksityisyys

Tarkistetun direktiivin 10 a artiklan 2 kohdan a alakohdassa todetaan, että "jos loppukäyttäjien energialaskuja ja aiempaa kulutusta koskevat tiedot tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemat ovat käytettävissä, ne asetetaan loppukäyttäjän pyynnöstä tämän nimeämän energiapalvelujen tarjoajan saataville". Samanlainen säännös sisältyy alkuperäiseen energiatehokkuusdirektiiviin, mutta uusi säännös poistaa kaikki epäilykset oikeudesta saada tietoja energialaskutuksesta ja kulutushistoriasta tai lämmityskustannusten jakolaitteen lukemista tilanteissa, joissa käytetään käyttäjäkohtaista mittaamista. Käyttäjäkohtaisesta mittaamisesta vastaavan yksikön – isännöitsijän, käyttäjäkohtaista mittaamista koskevien palvelujen tarjoajan tai muun yksikön – on siten pyynnöstä annettava kaikille yksittäisille loppukäyttäjille pääsy tällaisiin tietoihin sopivassa ja käyttökelpoisessa muodossa. Käyttäjäkohtaisessa mittaamisessa on erityisesti otettava huomioon, että se käsittää sekä käyttäjän omien laitteiden lukemat että koko laitteiston lukemien summan, koska omien laitteiden lukemat ovat käyttökelpoisia vain yhdessä koko laitteiston lukemien summan kanssa. Tällaisiin tietoihin olisi pyynnöstä sisällytettävä myös keskeiset tekniset parametrit, kuten lämpöpattereihin sovellettavat luokitustekijät, jotta voidaan tehdä lämpökustannusten jakolaskelmien riippumattomat tarkastukset tai luotettavuustarkastukset.

Samalla 10 a artiklan 2 kohdan a alakohdassa varmistetaan, että laskutustiedot, jotka liittyvät kaukolämpö- tai jäähdytysverkosta käyttäjäkohtaisesti mitattavaan moniasuntoiseen tai moneen eri tarkoitukseen käytettävään rakennukseen suuntautuvaa syöttöä mittaavaan päämittariin, voidaan toimittaa suoraan energiapalvelun tarjoajille⁽³¹⁾, jotka vastaavat käyttäjäkohtaisesta mittaamisesta ja kustannusten jakamisesta rakennuksessa. Tämä on tärkeää, koska täsmällinen kustannusten jakaminen edellyttää reaaliaikaista pääsyä yhteenlaskettuihin kulutuslukuihin. Suora ja reaaliaikainen pääsy laskutustietoihin, mukaan lukien mittausarvot, on erityisen tärkeää silloin, kun rakennukset mitataan käyttäjäkohtaisesti etäluettavilla laitteilla, minkä vuoksi on tarpeen toimittaa tietoja alle vuoden aikavälillä. Tällaisissa tapauksissa kaukolämpö- tai -jäähdytysverkon asiakas voi pyytää, että päämittariin liittyvät tiedot asetetaan hänen valitsemansa energiapalvelun tarjoajan käyttöön, joka voi olla käyttäjäkohtaisen mittaamisen palveluja tarjoava yritys.

⁽³⁰⁾ Tarkistetun direktiivin 10 a artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa todetaan seuraavaa: "Tämä velvoite voidaan jäsenvaltion niin säätelemällä täyttää järjestelmällä, jossa loppuasiakas tai loppukäyttäjä lukee säännöllisesti mittarinsa itse ja ilmoittaa mittarilukemansa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyseessä 9 b artiklan mukainen lämmityskustannusten jakolaitteilla suoritettavaan käyttäjäkohtaiseen mittaamiseen perustuva kulutus. Laskutus saa perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään ainoastaan silloin, kun loppuasiakas tai loppukäyttäjä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta."

⁽³¹⁾ Energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 24 kohdassa "energiapalvelujen tarjoajaksi" määritellään luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka toimittaa energiapalveluja tai suorittaa muita energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä loppuasiakkaan laitoksessa tai tiloissa.

Muutosdirektiivin 10 a artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että "laskujen mukana toimitetaan selkeät ja ymmärrettävät tiedot kaikille loppukäyttäjille liitteessä VII a olevan 3 kohdan mukaisesti". Tämän vaikutuksia käsitellään tarkemmin jäljempänä 9.3 kohdassa. Kun kyse on loppukäyttäjistä, joilla ei ole suoraa tai käyttäjäkohtaista sopimusta energiatoimittajan kanssa, "lasku" olisi tulkittava niin, että se viittaa myös lämmityskustannusten jakoa koskevaan tilitykseen tai mihin tahansa muuhun lämmitykseen/jäähdytykseen/lämpimään käyttöveteen liittyvään toistuvaan maksupyyntöön tällaisten palvelujen tarjoamisesta vastaavan luonnollisen tai oikeushenkilön puolesta ⁽³²⁾.

Lopuksi uudessa säännöksessä (10 a artiklan 2 kohdan d alakohta) korostetaan, että jäsenvaltion on "edistettävä kyberturvallisuutta ja varmistettava loppukäyttäjien yksityisyyden suoja ja tietosuojaa asiaa koskevan unionin oikeuden mukaisesti". Vaikka tämä säännös ei lisää erityisiä velvoitteita sovellettavan EU:n lainsäädännön (kuten yleinen tietosuojasetus ⁽³³⁾) nojalla sovellettavien velvoitteiden lisäksi, siinä korostetaan, että kyberturvallisuudella, yksityisyyden suojalla ja tietosuojalla on merkitystä myös mittaamisessa, käyttäjäkohtaisessa mittaamisessa, etäluennassa ja lämpöenergian laskutuksessa.

7.6 Pääsy sähköisiin laskutustietoihin ja laskuihin

Kuten alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä, muutetussa energiatehokkuusdirektiivissä veloitetaan jäsenvaltiot varmistamaan, että loppuasiakkaille tarjotaan mahdollisuus saada laskutustiedot ja laskut sähköisinä (10 a artiklan 2 kohdan b alakohta). Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että viittaus koskee vain loppuasiakkaita eikä loppukäyttäjiä, mikä merkitsee, että tarkistetulla energiatehokkuusdirektiivillä ei anneta käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluville yksittäisille kuluttajille oikeutta valita sähköistä toimitusta. EU:n lainsäätaja teki tarkoituksellisesti tämän valinnan välttääkseen rajoittamasta tiettyyn rakennukseen liittyvien sidosryhmien tai kansallisten viranomaisten vapautta päättää, miten järjestetään laskutustietojen ja laskujen toimittaminen käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluville kuluttajille.

8. MITTAUS-, LASKUTUS- JA KULUTUSTIETOJEN SAATAVUUTEEN LIITTYVÄT KUSTANNUKSET (11 A ARTIKLA)

Muutetun energiatehokkuusdirektiivin uusi 11 a artikla on lähes identtinen alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin 11 artiklan kanssa. Joitakin eroja kuitenkin esiintyy.

Ensinnäkin uudessa säännöksessä on otettu huomioon käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluvien kuluttajien selvennetty asema, ja sen vuoksi siinä viitataan loppukäyttäjii mieluummin kuin loppuasiakkaisiin ("loppuasiakkaat" ovat laajemman "loppukäyttäjien" ryhmän alaryhmä).

Toiseksi uudessa artikkelissa selvennetään, että 2 kohtaa sovelletaan sekä moniasuntoisiin että moneen eri tarkoitukseen käytettäviin rakennuksiin.

Kolmanneksi lisätään uusi 3 kohta, jolla selvennetään, että "varmistaa käyttäjäkohtaista mittaamista koskevien palvelujen kohtuulliset kustannukset 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat tehostaa kilpailua tällä palvelualalla toteuttamalla aiheellisia toimenpiteitä, esimerkiksi suosittelulla tai muuten edistämällä tarjouskilpailujen käyttöä tai sellaisten yhteentoimivien laitteiden ja järjestelmien käyttöä, jotka helpottavat palveluntarjoajan vaihtamista". Vaikka tässä säännöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden ovat selvästi vapaaehtoisia eivätkä ne ole pakollisia jäsenvaltiolle, lainsäätaja piti säännöstä hyödyllisenä, koska siinä esitetään esimerkkejä erityistoimenpiteistä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa kilpailun edistämiseksi käyttäjäkohtaisten mittaamispalvelujen tarjoamisessa etäluettaviin laitteisiin ja järjestelmiin siirtymisestä aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi.

Lopuksi alkuperäisen 11 artiklan 2 kohta kumotaan, koska tarkistettu energiatehokkuusdirektiivi kaventaa artiklan soveltamisalan sähköön ja kaasuun ja koska alkuperäinen 11 artiklan 2 kohta koski vain lämpöenergian käyttäjäkohtaista mittaamista ja se korvataan nyt uudella 11 a artiklan 2 kohdalla.

⁽³²⁾ Tähän kuuluvat toistuvien maksujen maksupyynnot, jotka sisältävät 9 b artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen rakennusten energiakustannukset, jos on osoitettu, ettei käyttäjäkohtainen mittaaminen ole kustannustehokasta tai teknisesti toteutettavissa.

⁽³³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1). <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04>

Edellä mainittujen tekstissä olevien erojen lisäksi on syytä ottaa huomioon aiheeseen liittyvä toinen tilanne. Suomalainen tuomioistuin esitti huhtikuussa 2018 unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön ⁽³⁴⁾. Yhteenvedonä siinä tiedusteltiin, pitäisikö maksuttoman laskutuksen tarjoamista koskeva velvoite käsittää siten, että se estää alennusten myöntämisen asiakkaille, jotka saavat laskut sähköisesti. Komissio esitti vuonna 2013 antamassaan ohjeessa ⁽³⁵⁾, että vaatimus maksuttomasta laskutuksesta ei estä alennusten myöntämistä asiakkaille, jotka valitsevat tietynlaisen laskujen toimitustavan. Unionin tuomioistuin esitti 2. toukokuuta 2019 antamassaan tuomiossa samankaltaisen näkemyksen. Se katsoi, että 11 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei se ole asian pääkäsittelyssä tarkasteltujen olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa esteenä sille, että sähköön vähittäismyyntiyritys myöntää ainoastaan sähköisen laskun valinneille loppuasiakkeille alennuksen sähkömaksusta.

9. LASKUTUS- JA KULUTUSTIETOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

9.1 Todelliseen kulutukseen perustuva vuotuinen laskutus

Uudessa liitteessä VII a edellytetään seuraavaa: ”Jotta loppukäyttäjät voivat säännellä omaa energiankulutustaan, laskutuksen on tapahduttava todellisen kulutuksen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden lukemien perusteella vähintään kerran vuodessa”. Hyvin samanlainen vaatimus sisältyy alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin liitteeseen VII, mutta liitteen VII a sanamuoto viittaa loppukäyttäjiin (ja se koskee siten myös käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluvia kuluttajia). Liitteessä VII oleva ilmaisu ”laskutuksen olisi tapahduttava” on korvattu liitteessä VII a ilmaisulla ”laskutuksen on tapahduttava” vaatimuksen sitovan luonteen ottamiseksi huomioon. Kuten 7.2 kohdassa todettiin, on korostettava, että käyttäjäkohtaisen mittaamisen yhteydessä vaatimusta, jonka mukaan laskutus- ja kulutustiedot perustuvat todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemiin, ei pitäisi tulkita siten, että edellytetään tilojen lämmittämisestä tai jäähtymisestä aiheutuvien kustannusten jakoa yksinomaan yksittäisten mittareiden tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemien perusteella.

Periaatteessa vaatimus varmistaa, että lämpöenergian loppukäyttäjille tiedotetaan tosiasiallisesta kulutuksesta vähintään kerran vuodessa ja että niiden kulutukseen perustuvat maksut lasketaan tai mukautetaan vastaavasti, esimerkiksi maksamalla todellisen erääntyneen määrän ja säännöllisten kiinteämääraisten maksujen perusteella maksettujen määrien (jotka eivät perustu todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin) välinen erotus.

9.2 Säännölliset laskutus- tai kulutustiedot

9.2.1 Tilanteet, joissa tietojen tarjonta alle vuoden aikavälillä on tarpeen

Energiatehokkuusdirektiivin muuttamista koskevan ehdotuksen keskeisenä tavoitteena oli määrittää, kuinka säännöllisesti loppukäyttäjille tiedotetaan lämpöenergian tosiasiallisesta kulutuksesta, ja tätä tarkastellaan uudessa liitteessä VII a olevassa 2 kohdassa.

Alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin perusteella tietojen tarjonta alle vuoden aikavälillä on pakollista, kun se on ”teknisesti mahdollista ja taloudellisesti perusteltua”. Muutetussa energiatehokkuusdirektiivissä tätä ehtoa on yksinkertaistettu siten, että vaatimuksia sovelletaan ”jos etäluettavat mittarit tai lämmityskustannusten jakolaitteet on asennettu”.

Tämän ehdon täyttymistä on arvioitava tarkastelemalla kunkin jäsenvaltion päätöstä siitä, minkä tyyppisiä laitteita pidetään etäluettavina (ks. 6.1 kohta).

On mahdollista, että rakennuksessa on sekä etäluettavia että ei-etäluettavia laitteita. Tällaisia tilanteita on tarkasteltava tapauskohtaisesti.

⁽³⁴⁾ Ks. asia C-294/18 <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203750&pageIndex=0&doclang=FI&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1938672>

⁽³⁵⁾ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja — Guidance note on Articles 9-11 metering, billing information, cost of access to metering and billing information, 50–52 kohta (SWD/2013/0448 final).

Esimerkki: kaukolämpöä saavassa moniasuntoisessa rakennuksessa, jonka kuhunkin rakennusyksikköön asennetut laitteet ovat etäluettavia lämmityskustannusten jakolaitteita tai mittareita, rakennuksen päämittari, joka mittaa toimitettua tai kulutettua kokonaislämpöä, ei ehkä ole etäluettava. Tällöin kattava lämmityskustannusten jaon laskenta voidaan periaatteessa tehdä vain silloin, kun myös päämittarin lukemat ovat saatavilla. Samanlainen tilanne voi syntyä rakennuksessa, jossa yhteinen lämmityskattila toimii esimerkiksi kaasulla tai öljyllä: tässäkin tapauksessa ei ole välttämättä saatavilla täsmällisiä yhteenlaskettuja kulutustietoja kullekin alle vuoden kaudelle, jos pääkaasumittari ei ole etäluettavissa tai jos öljysäiliö tai polttolaite ei ole varustettu mittarilla, joka mahdollistaa kulutuksen etäluennan. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin edelleen mahdollista tehdä likimääräinen lämmönjaon laskenta käyttämällä yksittäisten laitteiden lukemia ja ekstrapoloimalla arvioitu arvo kokonaiskulutukselle. Voi syntyä kysymys siitä, miten sovittaa yhteen 10 a artiklan 1 kohdan vaatimus, jonka mukaan "[...] laskutus- ja kulutustiedot ovat luotettavia ja täsmällisiä ja perustuvat todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden mittarilukemiin liitteessä VII a olevien 1 ja 2 kohdan mukaisesti kaikkien loppukäyttäjien osalta", sen seikan kanssa, että jos täsmällisiä yhteenlaskettuja kulutustietoja (asentamalla etäluettava kaasumittari, lukemalla pääkaasumittari manuaalisesti useammin, asentamalla öljymittari jne.) kullekin alle vuoden kaudelle ei ole saatavilla, lämmityskustannusten jakolaskelma voi olla vain likimääräinen. Komissio katsoo, ettei päämittarin alle vuoden kauden lukemien puuttuminen ole peruste olla tarjoamatta tietoja alle vuoden kauden kulutuksesta käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluville kuluttajille, jos olosuhteet mahdollistavat kustannusten jakolaskelmien kohtuullisen arvioinnin/likimääräisoletuksen. Tällaisissa tapauksissa olisi yksinkertaisesti tehtävä selväksi, että alle vuoden pituisen kauden arvot osittain arvioidaan/ekstrapoloidaan. Arvo, jonka kuluttaja saa alle vuoden pituisen kauden tiedoista, on todennäköisesti tärkeämpi kuin hieman vähempi tarkkuus, joka johtuu yhteenlaskettujen kulutusarvojen puuttumisesta.

Toisaalta, jos käyttäjäkohtaisesti mitattava rakennus on varustettu kaukolämpö-/jäähdytysverkon osalta etäluettavalla päämittarilla, mutta rakennuksen käyttäjäkohtaista mittaamista varten käytetyt laitteet eivät ole etäluettavia, liitteessä VII a olevan 2 kohdan edellytys ei täyty siltä osin kuin kyse on käyttäjäkohtaisen mittaamisen piiriin kuuluvista loppukäyttäjistä. Sitä vastoin se täyttyisi kaukolämpö-/jäähdytysverkon ja sen asiakkaan/koko rakennuksen osalta. Tällöin rakennusta kokonaisuutena koskevat tiedot olisi toimitettava loppukäyttäjälle liitteessä VII a olevan 2 kohdan mukaisesti.

Toinen esimerkki on käyttäjäkohtaisesti mitattava rakennus, jonka lämmityskustannusten jakolaitteet ovat etäluettavia mutta lämpimän käyttöveden mittarit eivät ole. Tällöin jokainen palvelu voidaan käsitellä erikseen, ja alle vuoden pituisen kauden tiedot voidaan antaa tilojen lämmittämisestä mutta ei lämpimästä käyttövedestä.

9.2.2 Tietojen ilmoittamisen vaadittu vähimmäistiheys

Edellä selitetyistä yksinkertaistetuista ehdoista seuraa, että jos etäluettavia laitteita on käytössä, loppukäyttäjille on annettava säännöllistä tietoa. Kyse voi olla laskutustiedoista tai yksinkertaisesti kulutustiedoista. Tietojen ilmoittamisen vaadittu vähimmäistiheys on 22 kuukauden kuluttua muutosdirektiivin voimaantulosta (eli 25. lokakuuta 2020 lähtien) samankaltainen kuin alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä, eli "jos asiakkaat ⁽³⁶⁾ ovat valinneet sähköisen laskutuksen [, laskutustiedot on] asetettava saataville vähintään neljännesvuosittain pyynnöstä, tai muutoin kaksi kertaa vuodessa". Alkaen 1. tammikuuta 2022 tiedot on toimitettava vähintään kuukauden välein.

9.2.3 Poikkeukset lämmitys-/jäähdytyskauden ulkopuolella

Lämmitys ja jäähdytys voidaan vapauttaa kuukausitietojen antamista koskevasta vaatimuksesta lämmitys- tai jäähdytyskausien ulkopuolella. Lämmitys- ja jäähdytyskaudet voivat vaihdella paikan tai hallintoalueen mukaan tai rakennusten välillä. Mahdollisuus poiketa kuukausittaisesta vaatimuksesta voidaan ymmärtää mahdollisuutena keskeyttää tietojen toimittaminen ajanjaksona, jolloin rakennuksen yhteiset laitteistot eivät tarjoa tilojen lämmitystä tai jäähdytystä.

⁽³⁶⁾ Käsitteen "loppuasiakas" käyttäminen "loppukäyttäjän" sijaan kuvastaa sitä, ettei energiatehokkuusdirektiivissä vaadita, että käyttäjäkohtaisen mittauksen piiriin kuuluvilla kuluttajilla on oikeus valita sähköinen laskutus, ks. 7.6 kohta. Käyttäjäkohtaisesti mitattavassa rakennuksessa loppuasiakas voi valita sähköisen laskutuksen, jolloin hänellä on oikeus saada neljännesvuosittain tietoja alle vuoden pituiselta kaudelta, mutta tämä ei automaattisesti tarkoita, että rakennuksen yksittäisillä asukkailla (jotka ovat loppukäyttäjiä, mutta eivät loppuasiakkaita) on oikeus saada tällaisia tietoja useammin kuin kaksi kertaa vuodessa ennen 1. tammikuuta 2022.

9.2.4 Eron tekeminen tietojen toimittamisen ja saataville asettamisen välillä

Vaatus, jonka mukaan silloin, kun etäluettavat mittarit tai lämmityskustannusten jakolaitteet on asennettu, todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden lukemiin perustuvat laskutus- tai kulutustiedot on toimitettava loppukäyttäjille alle vuoden välein, voi herättää kysymyksiä siitä, miten vaatimusta noudatetaan. Komissio toteaa, että lainsäätäjä jätti tietoisesti avoimeksi tietojen toimittamisen tavat ja teki selvän eron tietojen toimittamisen ja saataville asettamisen välillä.

Keskeinen vaatimus on toimittaa käyttäjälle tietoa. Tämä voidaan tehdä paperimuodossa tai sähköisesti, kuten sähköpostitse. Tiedot voidaan myös asettaa saataville internetin välityksellä (verkkoportaalin tai älypuhelinsovelluksen kaltaisilla rajapinnoilla), mutta tällaisissa tapauksissa loppukäyttäjälle on ilmoitettava tiedot jollakin tavalla tiedossa olevin säännöllisin väliajoin, koska muutoin ei voida katsoa, että tiedot on toimitettu loppukäyttäjälle näin tiheästi vaan että ne on ainoastaan asetettu saataville. Jos tiedot ainoastaan asetetaan saataville, mutta loppukäyttäjän on itse haettava ne, ei toimita tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin tämän osan yleisen tavoitteen mukaisesti, eikä siis lisätä loppukäyttäjien tietoisuutta kulutuksestaan.

Tällaista pientä mutta tärkeää eroa on syytä korostaa myös siksi, että lainsäätäjä on sisällyttänyt ehdotukseen valinnaisena täydentävän tietojen saataville asettamisen internetin välityksellä tietojen toimittamista säännöllisin väliajoin koskevan pääasiallisen vaatimuksen jälkeen: ”Ne voidaan myös asettaa saataville internetin kautta ja päivittää niin usein kuin käytettävät mittauslaitteet ja järjestelmät sen mahdollistavat”. Termiä ”myös” ei käytetty tarkoittamaan ”jonkun asemasta”, vaan ilmoittamaan täydentävästä mahdollisuudesta. Muunlainen tulkinta jättäisi liikaa mahdollisuuksia sellaisten järjestelmien kehittämiseksi ja käyttämiseksi, joiden perusteella säännöllinen ilmoittaminen ei ole mahdollista. Tällaisessa tapauksessa kierretään keskeinen vaatimus ja vaarannetaan tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin keskeisen tavoitteen saavuttaminen. Tätä tulkintaa vahvistaa se, että liitteessä VII a olevassa 3 kohdassa käytetään sanamuotoa ”voidaan asettaa sen sijaan”, jossa lainsäätäjä on selvästi halunnut, että säännökset ovat vaihtoehtoja. Lyhyesti sanottuna tietojen jatkuva ”saataville asettaminen” internetin välityksellä ei ole vaihtoehtoinen tai riittävä keino noudattaa liitteessä VII a olevan 2 kohdan vaatimuksia, jotta voidaan toimittaa tietoja alle vuoden aikavälillä, *ellei* tietoja yhdistetä loppukäyttäjälle suunnattuun jonkinlaiseen aktiiviseen ilmoitukseen vaadituin väliajoin.

9.2.5 Alle vuoden välein annettujen laskutus- tai kulutustietojen sisältö

Kuten 7.3 kohdassa mainitaan, muutetussa energiatehokkuusdirektiivissä tarjotaan joustavuutta sellaisten tietojen luonteesta osalta, jotka on liitteessä VII a olevan 2 kohdan nojalla toimitettava alle vuoden välein.

Mukana on oltava vähintään perustiedot siitä, miten todellinen kulutus on kehittynyt (tai miten lämmityskustannusten jakolaitteen lukemat ovat kehittyneet). Tämä voidaan yhdistää esimerkiksi arvioihin siitä, miten havaittu kehityssuunta voi vaikuttaa loppukäyttäjän tulevaan kulutukseen ja mikä olisi loppukäyttäjän laskun suuruusaste, jos kulutus jatkuu samalla tavalla.

Jos laskutus tapahtuu samaan aikaan kuin liitteessä VII a olevan 2 kohdan mukainen tietojen toimittaminen, kyseisen liitteen 3 kohdan säännöksissä määritetään laskutustietojen sisällön vähimmäisvaatimukset.

9.3 Laskuun sisältyvät vähimmäistiedot

Liitteessä VII a olevassa 3 kohdassa täsmennetään tietyt vähimmäistiedot, jotka on asetettava loppukäyttäjien saataville laskuissa tai laskujen mukana. Vaatimukset vaihtelevat sen mukaan, perustuuko lasku todelliseen kulutukseen vai lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin. On huomattava, että loppukäyttäjät, jotka asuvat sellaisessa rakennuksen osassa, jossa ei ole käyttäjäkohtaisia mittareita tai lämmityskustannusten jakolaitteita, tai loppukäyttäjät, jotka vuokraavat tilan siten, että lämmitys sisältyy vuokraan, eivät ehkä koskaan saa laskuja, jotka perustuvat todelliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin. Jos lämmitys sisältyy vuokraan, loppukäyttäjät eivät ehkä saa ollenkaan energialaskuja, jolloin ei sovelleta mitään 10 a artiklan tai liitteen VII a vaatimuksista.

Alkuperäisen energiatehokkuusdirektiivin liitteeseen VII verrattuna uusi liite VII a on muotoiltu siten, että se heijastaa selkeämmin sen sisältämien vaatimusten sitovuutta esimerkiksi siten, että siitä on jätetty pois sanamuodot, kuten ”tarvittaessa” tai ”mieluiten”⁽³⁷⁾.

Liitteessä VII a on myös joitakin täysin uusia seikkoja, mukaan lukien velvollisuus sisällyttää laskuihin ”tiedot jäsenvaltioissa sovellettavista asiaankuuluvista valitusmenettelyistä, oikeusasiamiehen palveluista tai vaihtoehtoisista riitojenratkaisumekanismeista”. Saattaessaan tätä vaatimusta osaksi kansallista lainsäädäntöään jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava julkisesti, mitkä oikeusasiamiehen palvelut tai vaihtoehtoiset riitojenratkaisumekanismit⁽³⁸⁾ ovat oikeudellisesti päteviä käsittelemään mittaamiseen, käyttäjäkohtaiseen mittaamiseen, laskutukseen ja kustannusten jakamiseen liittyviä valituksia ja riitoja, jotta energiantoimittajat ja muut laskuja antavat osapuolet voivat sisällyttää nämä tiedot laskuihinsa.

9.3.1 Tosiasialliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden lukemiin perustuvat laskut

Todelliseen kulutukseen tai laitteen lukemiin perustuvat yksittäiset tietoelementit, jotka on asetettava saataville laskuissa tai laskujen mukana, perustuvat osittain olemassa olevaan liitteeseen VII ja osittain uuteen liitteeseen.

Vaikka kaikkiin näkökohtiin ei tarvita selitystä, muutamia niistä on korostettava.

Kuten alkuperäisessä energiatehokkuusdirektiivissä, liitteessä VII a olevan 3 kohdan a alakohdassa viitataan ”tosiasiallisiin hintoihin”. Kaukolämmön ja -jäähdytyksen loppuasiakkaille tämä tarkoittaa yleensä maksettavan kokonaishinnan ja sen eri osien, kuten kulutukseen liittyvien, kapasiteettiin liittyvien ja kiinteiden tariffien/hintojen erittelyä. Käyttäjakohtaisen mittaamisen kohdalla tähän olisi sisällyttävä ainakin henkilön maksama osuus lämpökustannuksista sekä laitteen lue-

Kun tehdään vertailu aikaisempien vuosien saman ajanjakson kulutuksesta (3 kohdan c alakohta), on otettava huomioon velvoite asettaa se saataville graafisessa ja ilmaston mukaan korjatussa muodossa. Kun otetaan huomioon tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevat vaatimukset (ks. myös 7.5 kohta), tämä vaatimus olisi ymmärrettävä siten, että sitä sovelletaan ainoastaan senhetkisen asukkaan energiankulutustietoihin, eli kyse on samasta loppukäyttäjistä, jonka saataville tiedot on asetettava.

Ilmaston mukaan tehtävän korjauksen suhteen voi olla tarpeen tehdä olettamuksia siitä, kuinka paljon energiaa käytetään lämpimän käyttöveden tuotantoon, kun tätä energiaa ei mitata erillään tilojen lämmitystarpeesta. Lisäksi paikka-kohtaiset tai edustavat ulkolämpötilatiedot ovat välttämättömiä käytettyjen lämmityspäivien tai jäähdytyspäivien laskemiseksi ilmaston mukaan tehtävän korjauksen suorittamista varten. Jotta niitä voidaan käyttää laskutustietoihin, niiden on oltava saatavilla ilman merkittäviä viiveitä. Jäsenvaltioiden ja laskutustietojen toimittamisesta vastaavien tahojen on tunnistettava käytettävissä olevat tietolähteet, jotka saattavat olla joko kansallisia, alueellisia, paikallisia tai rakennuskohtaisia (jos esimerkiksi rakennuksessa on ulkotunnistin, josta voidaan lukea mittauksia). Niiden olisi myös oltava avoimia ilmastoon mukaan tehtävään korjaukseen käytettävistä menetelmistä⁽³⁹⁾.

Käytettävää polttoaineseoitusta koskevien tietojen osalta tämä on suhteellisen suoraviivaista useimmissa moniasuntoisissa ja moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa, joissa on oma yhteinen lämmityskattila, erityisesti silloin, kun niitä käytetään aina samantyyppisellä polttoaineella. Jos lämmityskattiloita voidaan käyttää eri polttoaineilla tai esimerkiksi jos ne käyttävät pilottipolttoaineita käynnistyksen yhteydessä, vuotuiset keskiarvot olisivat riittäviä kuvaamaan vaatimustenmukaisuutta. Jos rakennukset saavat toimituksia kaukolämpö- tai kaukojäähdytysverkoista, oikeushenkilöllä tai fyysisellä henkilöllä, joka on loppukäyttäjä, on saman säännöksen nojalla oikeus saada tietoja kaukolämpö-/jäähdytyspalvelun tarjoamiseen käytetystä polttoaineseoituksesta. Moniasuntoisissa ja moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa näitä tietoja voidaan puolestaan käyttää⁽⁴⁰⁾ tarjoamaan tietoja polttoaineseoituksesta kunkin yksikön loppukäyttäjille.

⁽³⁷⁾ Ainakin kahdessa tapauksessa tätä ei ole tehty johdonmukaisesti kaikissa kieliversioissa. Komissio katsoo, että näiden epä johdonmukaisuuksien korjaamiseksi olisi annettava virallinen oikaisu. Komission ehdotuksen tarkoitus oli tältä osin selvä, ks. vaikutustenarvioinnin 4.3.2 kohdan 1.3.3 luetelmakohta (komission yksiköiden valmisteluasiakirja, SWD (2016) 0405 final).

⁽³⁸⁾ Kuten ne, jotka luetellaan tässä: <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/?event=main.adr.show2>

⁽³⁹⁾ Lämmitys- ja jäähdytyspäivien laskemiseen ei ole yleistä standardia, ja parempien vaihtoehtojen puuttuessa jäsenvaltiot saattavat haluta edistää tai edellyttää Eurostatin käyttämän menetelmän käyttöä. Ks. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/nrg_chdd_esms.htm (3.4 kohta).

⁽⁴⁰⁾ Tietoja voi käyttää taho, joka on vastuussa tietojen toimittamisesta käyttäjäkohtaisen mittauksen piirissä oleville kuluttajille/loppukäyttäjille jäsenvaltioiden 10 a artiklan 3 kohdan mukaisesti tekemien päätösten nojalla.

Polttoaineseokoitusta koskevien tietojen toimittamiseen käytettyjä välineitä voidaan käyttää myös tietojen toimittamiseen kaukolämmön ja jäähdytyksen uusiutuvan energian osuudesta, jolloin täytetään osittain velvoitteet, jotka asetetaan jäsenvaltioille muutetun uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin-, jäljempänä 'RED II -direktiivi', 24 artiklan 1 kohdan⁽⁴¹⁾ perusteella. Siinä todetaan, että "Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjille annetaan tietoa energiatehokkuudesta ja uusiutuvan energian osuudesta näiden kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmissä helposti saavutettavalla tavalla, kuten toimittajien verkkosivustoilla, vuosilaskelmassa tai pyynnöstä." RED II -direktiivissä ei määritellä termiä "loppukuluttajat", mutta komission käsityksen mukaan termi "loppukäyttäjä", sellaisena kuin sitä käytetään tarkistetussa energiatehokkuusdirektiivissä, kattaa täysin RED II -direktiivin 24 artiklan 1 kohdassa käytetyn ilmaisun "loppukuluttajat". Molempiin termeihin kuuluvat erityisesti yksittäisten yksiköiden asukkaat moniasuntoisessa/moneen eri tarkoitukseen käytettävissä rakennuksissa, joihin toimitetaan kaukolämpöä/-jäähdytystä, vaikka asukkailla ei olisi käyttäjäkohtaista tai suoraa sopimusta toimittajan kanssa⁽⁴²⁾. Siksi energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti toteutettua laskutusta ja kulutustiedotusta voidaan käyttää antamaan tietoa kaukolämmössä ja jäähdytyksessä käytettävän uusiutuvan energian osuudesta RED II -direktiivin mukaisesti. Tämä voi olla kustannustehokas tapa noudattaa sekä energiatehokkuusdirektiivin että RED II -direktiivin asiaankuuluvia säännöksiä, koska polttoaineseokituksen tietoihin on sisällyttävä uusiutuvan energian osuus, jos tällainen energia on osa polttoaineseokitusta.

Tämä tapa täyttää tiedotusvaatimukset, jotka koskevat uusiutuvan energian osuutta kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmissä, on yksiselitteinen, ja sillä vältettäisiin mahdolliset oikeudelliset haasteet, jos polttoaineseokituksen tiedot sisältävät uusiutuvan energian luokan (mukaan lukien mahdollinen tyyppieritelmä) polttoaineseokituksen tiedoissa. Nolla (0) ilmoitetaan tapauksissa, joissa uusiutuvaa osaa ei ole olemassa.

Polttoaineseokituksen ilmoittaminen siten, että määritellään lämmitys- tai jäähdytystoimituksen uusiutuva osa, ei täytä täysin RED II -direktiivin 24 artiklan 1 kohdan vaatimuksia, ellei myös kaukolämpö- ja/tai -jäähdytysjärjestelmien energiatehokkuutta koskevia tietoja sisällytetä siihen.

Tietojen toimittamistavan osalta energiatehokkuusdirektiivin liitteessä VII a olevan 3 kohdan b alakohdan ja RED II -direktiivin 24 artiklan 1 kohdan vaatimukset ovat hieman erilaiset. Energiatehokkuusdirektiivi on hieman tiukempi siltä osin, että polttoaineseokituksen tiedot on annettava "[loppukäyttäjien] laskuissa tai niiden mukana", kun taas RED II -direktiivi mahdollistaa uusiutuvien energialähteiden osuutta ja energiatehokkuutta koskevien tietojen toimittamisen "helposti saavutettavalla tavalla" toimittajan verkkosivujen välityksellä tai pyynnöstä. Sitä vastoin RED II -direktiivin vaatimus on hieman tiukempi sikäli, että sitä sovelletaan kaikkiin loppukuluttajiin, kun taas energiatehokkuusdirektiivin vaatimusta sovelletaan vain laskutuksen yhteydessä todellisen kulutuksen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden lukemien perusteella.

Vuosittaisia kasvihuonekaasupäästöjä koskevista tiedoista nousee esiin useita kysymyksiä sen mukaan, ovatko toimitukset peräisin yhdestä polttoainelähteestä, esimerkiksi rakennuksessa olevasta yhteisestä kaasui- tai öljykattilasta, vai kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmästä. Molemmista tapauksista on kiinnitettävä huomiota siihen, miten ja missä määrin rakennuksen tai verkon tehokkuushäviöiden vaikutukset otetaan huomioon ja mitä indikaattoreita käytetään (esim. absoluuttinen tai suhteellinen/erityisindikaattori (kgCO₂e/kJ), aggregoitu vai huoneistokohtainen indikaattori).

Kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmien haltijoiden on toimitettava vähintään tiedot verkon vuotuisista keskimääräisistä päästöistä laskutettua/toimitettua energiayksikköä kohti (verkon häviöiden vaikutukset mukaan luettuina) siten, että kukin loppuasiakkaan vastaavat absoluuttiset päästöt voidaan laskea.

Tällä perusteella tai rakennuksen polttoaineenkulutukseen perustuen käyttäjäkohtaisen mittauksen piiriin kuuluvat kuluttajat voivat saada tietoa absoluuttisten päästöjen osuudestaan (kg) JA suhteellisista/erityisistä keskimääräisistä päästöistä esimerkiksi kaukolämmön koostumus tai käytetty polttoaine ja tarvittaessa paikalliset uusiutuvat energialähteet huomioon ottaen.

⁽⁴¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽⁴²⁾ Tämä käy nimenomaisesti ilmi muutetusta energiatehokkuusdirektiivistä (ks. myös 7.1 kohta). RED II -direktiivissä tämä voidaan päätellä siitä, että 24 artiklan 2 kohdassa käytetään suppeampaa termiä "asiakas", mikä osoittaa lainsäätäjien halun erottaa 24 artiklan 1 kohdassa ja 24 artiklan 2 kohdassa säädettyjen velvoitteiden soveltamisala.

Jäsenvaltiot voivat joka tapauksessa rajoittaa kasviuonekaasupäästöistä ilmoittamista koskevan vaatimuksen soveltamisalaa niin, että se koskee vain toimituksia sellaisista kaukolämpöjärjestelmistä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 MW. Jos jäsenvaltio haluaa toimia näin, tämä mahdollistaa erityisesti pienten ja keskisuurten kaukolämpöverkkojen ja käyttäjäkohtaisen mittauksen piiriin kuuluvien rakennusten, joilla on omat lämmityskattilansa, vapauttamisen tällaisten tietojen toimittamisen tarpeesta. On korostettava, että tätä mahdollisuutta rajoittaa tiedonantovelvollisuuden laajuutta ei sovelleta polttoainesekoituksen tietoihin, vaan se koskee vain asiaan liittyviä vuosittaisia tietoja kasviuonekaasupäästöistä.

Kaukolämmitys- tai -jäähdytysjärjestelmissä, joissa asiakkailla on mahdollisuus valita tiettyjä ”vihreitä” tuotteita, jotka myydään tietyistä polttoainesekoituksesta (esim. 100-prosenttisesti uusiutuvista energialähteistä) johdettuina tai joiden kasviuonekaasupäästöjen jalanjälki eroaa järjestelmän keskiarvosta, tämä on otettava huomioon kaksinkertaisen laskennan ja harhaanjohtavan kuluttajatiedon välttämiseksi. Tällainen myynti olisi suljettava pois, kun lasketaan loppuasiakkaiden keskimääräinen polttoainesekoitus tai kasviuonekaasupäästöjen jalanjälki. Jos näin ei toimita, mahdollisesti rikotaan EU:n kuluttajalainsäädäntöä ⁽⁴³⁾.

Liitteessä VII a olevan 3 kohdan f alakohdassa edellytetään käyttäjän kulutuksen vertaamista saman käyttäjäluokan keskimääräisen vakioidun tai vertailukohtana pidettävän loppukäyttäjän kanssa, joten jäsenvaltioiden on kehitettävä sopivat vertailuarvot ja käyttäjäluokat tai siirrettävä tätä koskeva vastuu. Käyttäjakohtaisen mittaamisen osalta käyttäjäkohtaisten mittauspalvelujen tarjoajat voisivat laatia asiaankuuluvia ja tarkkoja vertailuarvoja, jotka perustuvat niiden toimintakenttään kuuluvien rakennusten tietoihin. Sähköisten laskujen osalta tällaiset vertailut voidaan asettaa saataville verkossa, ja ne olisi sitten merkittävä itse laskuihin. Paperikopioina toimitetuissa laskuissa vertailut on luonnollisesti sisällytettävä laskuun, kuten muutkin tietoelementit, jotka on sisällytettävä siihen.

9.3.2 Laskut, jotka eivät perustu tosiasialliseen kulutukseen tai lämmityskustannusten jakolaitteiden lukemiin

Tällä hetkellä yleinen käytäntö (ainakin tilanteissa, joissa etäluettavia laitteita ei ole saatavilla) on perustaa säännölliset/alle vuoden välein annettavat laskut vuosittaisen kulutuksen kiinteämääräisiin arvioihin. Laskuissa ei tarvitse olla kaikkia edellä mainittuja tietoja, mutta niissä on oltava selkeä ja ymmärrettävä selvitys siitä, miten laskussa esitetty määrä on laskettu, ja ainakin liitteessä VII a olevan 3 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitetut tiedot. Näitä vaatimuksia sovelletaan myös tilanteissa, joissa laskut eivät koskaan perustu todelliseen kulutukseen/lämmityskustannusten jakolaitteen lukemiin. Tästä on kyse niiden moniasuntoisessa tai moneen eri tarkoitukseen käytettävässä rakennuksessa olevien loppukäyttäjien kohdalla, jotka eivät kuulu käyttäjäkohtaisen mittauksen piiriin, ja silloin, kun energiakustannukset siirretään loppukäyttäjille toistuvien maksujen tai yksinomaan muihin parametreihin, kuten lattiapinta-alaan tai tilavuuteen, perustuvan lämmityskustannusten laskennan perusteella.

⁽⁴³⁾ Ks. myös SWD(2016) 163 final, 25. toukokuuta 2016: Komission yksiköiden valmisteluasiakirja: sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY täytäntöönpanoa/soveltamista koskevat ohjeet.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52016SC0163>